

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»
РЕГІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ ЦЕНТР БНАУ**

МАТЕРІАЛИ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ МАГІСТРАНТІВ**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ
АГРАРНОГО ТА ЗЕМЕЛЬНОГО ПРАВА:
НАЦІОНАЛЬНИЙ І МІЖНАРОДНИЙ ВИМІР**

20 листопада 2020 року

Біла Церква
2020

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Даниленко А.С., академік НААН, д-р екон. наук, ректор університету, голова оргкомітету.

Варченко О.М., д-р екон. наук, професор, проректор з наукової та інноваційної діяльності, заступник голови оргкомітету.

Новак В.П., д-р біол. наук, професор, перший проректор.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук, професор, проректор з освітньої, виховної та міжнародної діяльності.

Іщенко Т.Д., канд. пед. наук, директор ДУ "НМЦ вищої та фахової передвищої освіти".

Зубченко В.В., канд. екон. наук, начальник відділу навчально-методичної та виховної роботи.

Борщовецька В.Д., канд. пед. наук, декан факультету права та лінгвістики.

Мельник О.Г., канд. юрид. наук, координатор НТТМ факультету права та лінгвістики.

Качан Л.М., канд. с.-г. наук, доцент, завідувач відділом аспірантури та докторантури.

Ластовська І.О., канд. с.-г. наук, начальник відділу наукової та інноваційної діяльності.

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук, начальник редакційно-видавничого відділу, відповідальний секретар.

Відповідальна за випуск – **Олешко О.Г.**, канд. с.-г. наук.

Актуальні питання розвитку аграрного та земельного права: національний і міжнародний вимір: міжнародна науково-практична конференція магістрантів, 20 листопада 2020 р. Білоцерківський НАУ, 2020. 41 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

ГАРНАГА П.Є., магістрант

Науковий керівник – МЕЛЬНИК В.О., канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

pavel.garnaga@gmail.com

ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА

Висвітлено проблему підтримки органічного виробництва в Україні, питання удосконалення аграрного законодавства України на базі законодавства та практики європейських країн.

Ключові слова: органічне виробництво, державна підтримка, субсидювання, сільське господарство.

Україна є аграрною країною та має потенціал для виробництва органічної сільськогосподарської продукції. Зокрема, станом на 2018 рік кількість операторів органічного виробництва становила 635, а загальна площа сільськогосподарських земель з органічним статусом та перехідного періоду складала близько 309 тис. га, що становить всього 0,7 % від загальної площі земель сільськогосподарського призначення України [1].

Однак, внаслідок некоординованої аграрної політики держави, органічне виробництво на сьогодні не змогло стати пріоритетним напрямом аграрної політики України. В багатьох країнах світу створено Плани дій по запровадженню та поширенню органічного виробництва, а більшість країн-членів ЄС розробляють та підтримують національні програми розвитку органічного виробництва у сільському господарстві. З огляду на те, що Україна обрала проєвропейський курс розвитку, вважається доцільним необхідність створення власної «Державної програми розвитку органічного виробництва».

На даний час основним законодавчим актом що регулює органічне виробництво в Україні є Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції», який введено в дію 02 серпня 2019 року. Основним недоліком даного нормативного акту є те, в статті 8 цього закону передбачено лише гіпотетичну можливість отримання виробниками органічної продукції державної підтримки, а не гарантії її надання. Не встановлено ані загального порядку надання державної підтримки, ані критеріїв за якими товаровиробники могли б її отримати [4]. Ситуація що склалася потребує суттєвого удосконалення аграрного законодавства у цій сфері а також розроблення чіткого механізму надання державної підтримки.

Вивчення західної практики варто було б почати з Римського договору 1957, як джерела в якому визначено основні цілі Спільної аграрної політики ЄС серед яких: підвищення продуктивності аграрного сектора шляхом сприяння технічному прогресу, забезпечення раціонального розвитку сільськогосподарського виробництва та оптимального використання факторів виробництва, забезпечення прийняттого рівня життя для тих, хто працює у сільському господарстві і орієнтовані на збільшення їх доходів; стабілізацію ринків агропродовольчої продукції, захист виробників і споживачів від впливу зовнішніх факторів.

На рівні Європейського Союзу надання державної підтримки для розвитку сільського господарства визначається Регламентом Ради ЄС №1698/2005 від 20 вересня 2005 р. щодо підтримки розвитку села з боку Європейського сільськогосподарського фонду розвитку села. Цей акт передбачає такі види державної підтримки як: надання допомоги молодим фермерам, пов'язаної з раннім виходом на пенсію; підтримки модернізації сільськогосподарських угідь; підтримки фермерів, які беруть участь у схемах з виробництва якісних продуктів харчування; допомоги для покращення навколишнього середовища і сільської місцевості.

В ЄС наприклад, більшість органічних господарств підтримується агроєкологічними заходами, що мають на меті збереження довкілля, біорізноманіття, виробництва продовольства високої якості, стимулювання регіонального виробництва.

Великих успіхів у сфері підтримки органічного господарства досягла Швейцарія, де органічне сільське господарство підтримується ціновою надбавкою органічної продукції на

ринку та державною підтримкою у вигляді прямих виплат з розрахунку на гектар, що поділені на загальні виплати та екологічні виплати, які частково або повністю покривають витрати на екологічне відшкодування та на органічне сільське господарство. Проте, в Швейцарії підтримку отримують лише ті господарства що повністю перейшли на органічне виробництво [2].

У країнах, що є членами Союзу, здійснюються державні виплати як за перехід на органічне сільське господарство так і за ведення органічного с/г. Прямі виплати є доступними для всіх фермерів, хто виконує базові вимоги для захисту навколишнього середовища та добробуту тварин (система "cross compliance" у рамках Схеми єдиних виплат (single payment scheme, SPS). Органічні фермери можуть подаватися на отримання додаткових субсидій, які зазвичай виплачуються під час добровільних агроекологічних заходів [3, с. 14].

В заключення, світовий ринок органічних продуктів стрімко зростає завдяки державному субсидуванню, розвитку ринкової інфраструктури та налагодженим імпортом процесам, тому успіхи західних держав у формуванні державної політики стимулювання органічного сільського виробництва можуть слугувати прикладом для формування в Україні механізму державної підтримки та стимулювання органічного виробництва (розробка системи субсидіювання на основі прямих та непрямих виплат, зміни системи оподаткування товарообігу органічної продукції), як одного із пріоритетних напрямків аграрного сектору України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Органічне виробництво в Україні. Інформаційно-аналітичний портал АПК України. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/organichne-virobnictvo/organichne-virobnictvo-v-ukrayini>
2. Swiss-Ukrainian project «Organic Market Development in Ukraine». URL: <https://www.fibl.org/en.html>
3. Урбан І. Можливості державної підтримки для розвитку органічного сільського господарства: досвід інших країн. 2013. 122с.
4. Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19#Text>
5. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення стратегії розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/806-2013-%D1%80#Text>
6. Проект концепції держпрограми розвитку органічного виробництва в Україні Федерації органічного руху України за дорученням Міністерства аграрної політики від 05 травня 2008 року № 169/2. URL: <http://organic.com.ua/konceptziya-derzhprogrami-rozvitku-organichnogo-virobnictva/>

336.22: 631.16

БАЛАНЕНКО В.І., магістрант

Науковий керівник – **КОВАЛЬЧУК І.В.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

in.kovalchuk@gmail.com

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ АГРОБІЗНЕСУ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ

Анотація. Доповідь присвячено дослідженню оподаткування суб'єктів агробізнесу в країнах Європейського Союзу. Набутий досвід країн Європи, які вже тривалий час є учасниками СОТ і пройшли певні етапи розвитку й регулювання податкової політики підприємств агробізнесу, вартує вивчення, аналізу та імплементації на теренах нашої держави.

Ключові слова: оподаткування, агропромисловий сектор, обов'язкові платежі, державна підтримка, пільгове оподаткування.

Глобалізаційні й лібералізаційні процеси за останні два десятиліття набрали швидких темпів поширення, залучаючи все більшу кількість країн та прив'язуючи їх господарства до світової економіки.

Особливої уваги в міжнародній співпраці заслуговує агропромисловий сектор економіки, який характеризується певною особливістю, пов'язуючи між собою геополітичні, економічні, соціальні, екологічні, санітарно-гігієнічні норми й правила тощо. Тому набутий досвід країн, які вже тривалий час є учасниками СОТ і пройшли певні етапи розвитку й регулювання податкової політики підприємств агробізнесу, вартує вивчення, аналізу та імплементації.

Серед найважливіших гравців з багатим досвідом податкового регулювання агробізнесу варто звернути увагу на США, країни ЄС, Канаду, Японію, Китай, Австралію тощо. Їх робота спрямована на стабілізацію цін на сільськогосподарську продукцію, стимулювання експорту продукції агробізнесу, захист внутрішніх сільськогосподарських товаровиробників від дешевшого імпорту тощо. Проте в кожній країні є певні кроки у запровадженні окремих інститутів у регулюванні, контролі й підтримці аграрної галузі та її підприємств, які переходили від повного субсидування й стимулювання до часткової та непрямой підтримки окремих напрямів діяльності у рослинництві чи тваринництві.

Серед сформованих урядових дій високорозвинених країн у стимулюванні й підтримці сільськогосподарської галузі практично всі вони застосовують протекціоністські заходи щодо обмеження надлишку імпорту та використовують заохочувальні методи у вигляді субсидій, дотацій, дешевих кредитів, зниженні податкових ставок для збільшення експорту сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки.

У багатьох із цих країн передбачені податкові пільги для сільськогосподарських підприємств. Рівень податків для них, у тому числі податок на прибуток, значно нижчий порівняно з аналогічними податками в несільськогосподарських галузях. Наприклад, у Канаді фермери, які отримують прибуток у розмірі 100-250 тис. дол., платять податок від 1 до 2,5 тис. дол., тобто майже 1 %.

Також в окремих розвинених країнах на певну кількість років від оподаткування звільняють кооперативи, що виробляють екологічно чисту продукцію, а в Німеччині – якщо вони працюють на альтернативних джерелах енергії [1].

У Європейському Союзі на основі ведення Спільної аграрної політики (САП) ще 1958 року було прийнято один із принципів її реалізації – надання переваги продукції, яка вироблена в країнах співтовариства, перед імпортною, та захист від коливання цін на аграрну продукцію на світових ринках. Тому використовувались високі ставки мита на дешеву імпортну продукцію, які збільшували її вартість до рівня внутрішніх цін.

Зазначимо, що САП спершу робила акцент на імпортну продукцію, якої не вистачало для забезпечення населення країн ЄС. Лише пізніше аграрна політика ЄС переключилась на експорт агропродукції із введенням системи державних субсидій для тих суб'єктів, які реалізовували сільськогосподарську продукцію та продукцію її переробки на міжнародному ринку.

На думку С. Майстро, політика, подібна до САП Європейського Союзу, була б для України непосильною. Адже тільки на експортні субсидії на молоко ЄС щорічно витрачає 2,3 млрд євро. Ці кошти становлять частину податків, які платяться громадянами ЄС і досягають 250 євро на родину. На такому тлі виділений Україні ліміт сукупним виміром підтримки сільського господарства (3043 млн грн), тобто близько 600 млн дол США, не витримує жодного порівняння з наведеними вище цифрами.

Таким чином, чим більший обсяг експорту молочних продуктів з ЄС, тим вищі витрати з його бюджету. Причому це стосується не тільки молочних продуктів, а й усього переліку продуктів харчування.

Сьогодні членами різних видів кооперативів є понад 800 мільйонів людей. Половина жителів Сінгапуру, кожний третій житель Канади та Норвегії, кожен четвертий житель США та Німеччини є членом хоча б одного кооперативу [3, с. 240].

У Польщі з 1985 року функціонує сільськогосподарський податок, базою оподаткування якого є площа перерахованих (умовних кадастрових) гектарів, яка залежить від типу земель, класу та розміщення землі на території району. Ставка податку визначається ціною купівлі 2,5 ц. жита з гектару для земель сільськогосподарського призначення та 5 ц. жита – для інших земель [3, с. 234]. Об'єктом оподаткування є землі і будівлі сільськогосподарського призначення, що

використовуються для ведення господарської діяльності. Платниками податку виступають юридичні та фізичні особи (власники або користувачі). При цьому доходи від «звичайної» сільськогосподарської діяльності звільняються від оподаткування прибутковими податками [2].

При здійсненні земельного оподаткування у Франції визначається категорія ділянки. Якщо земельна ділянка є забудованою, то сплачується земельний податок. Оподаткуванню підлягають сільськогосподарські та інші господарські споруди, будинки, нерухомість промислового та комерційного призначення. Базою оподаткування є 0,5 кадастрової орендної вартості ділянки. Сільськогосподарські землі, що розташовані за межами міст, та землі державної власності звільнені від оподаткування земельним податком. Якщо земельна ділянка є незабудованою, то сплачується податок на незабудовані ділянки. База оподаткування визначається залежно від виробничого призначення (рілля, виноградники, сади) та по видах сільгоспкультур (зернові, олійні тощо) і становить 80 % кадастрової орендної вартості [79, с. 37].

Отже, аналіз чинного податкового законодавства України, міжнародного досвіду та публікацій науковців з цієї проблематики показав, що група науковців притримується думки стосовно того, що з метою стимулювання розвитку агробізнесу в Україні використовуються та раніше застосовували пільговий режим прямого оподаткування організованих агроформувань а також ряд спецрежимів непрямого оподаткування сільгосп підприємств, які зводяться до стимулювання виробництва і реалізації сільгосп продукції через режим акумуляції ПДВ, режим виплати дотацій та справляння ПДВ з реалізації окремої сільськогосподарської продукції з використанням нульової ставки податку а також непрямой підтримки виробництва тваринницької продукції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Керівні принципи ВООЗ по трансплантації людських клітин, тканин і органів, затверджені на 63 сесії Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я 21 травня 2010 р, резолюція WHA63.22. URL: https://www.who.int/transplantation/Guiding_PrinciplesTransplantation_WHA63.22ru.pdf?ua=1
2. Конвенція про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину. Ов'єдо. 1997. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_3
3. Міщук І.В. Дослідження історії розвитку законодавчого регулювання трансплантації органів і тканин людини. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична. 2012. Вип. 2. С. 233–243.

УДК 342

БОБРАНЦЬКИЙ В.Д., магістрант
Науковий керівник – **БРОВКО Н.І.**, д-р юрид. наук
Білоцерківський національний аграрний університет
reader@i.ua

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Анотація. У тезах конференції нами було надано кримінально-правову характеристику адміністративної відповідальності, яка виникає в результаті порушення аграрного законодавства. Констатовано, що адміністративна відповідальність є найпоширенішим видом відповідальності за порушення аграрного законодавства, яка настає за наявності в діях винних осіб адміністративних порушень, перелік яких міститься в адміністративному законодавстві.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, адміністративне правопорушення, адміністративне стягнення, правопорушник, проступок, аграрне законодавство.

Адміністративно-правову відповідальність чинне законодавство встановлює за вчинення адміністративних правопорушень, які не тягнуть кримінальної відповідальності.

Адміністративна відповідальність є найпоширенішим видом відповідальності за порушення аграрного законодавства, яка настає за наявності в діях винних осіб

адміністративних порушень, перелік яких міститься в адміністративному законодавстві, більшість із них передбачає покарання у виді штрафу, який може бути накладений на винних осіб різних розмірів. При призначенні даного виду покарання, суд обов'язково враховує тяжкість вчиненого правопорушення, особу правопорушника, а головне платоспроможність особи, адже, якщо у особи не має постійного джерела доходу, то даний вид покарання є недоцільним. Крім покарання у виді штрафу, до правопорушника може бути застосовано попередження; вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення; конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення; грошей, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення; позбавлення спеціального права, наданого даному громадянину (права керування транспортними засобами, права полювання); громадські роботи; виправні роботи; суспільно корисні роботи; адміністративний арешт [1].

Підтримуємо думку Т. Коломоєця, який визначає основні ознаки адміністративної відповідальності, які відрізняють її від інших видів юридичної відповідальності. Серед запропонованих автором є такі: 1) засобами реалізації цього виду відповідальності є самостійні юридично-репресивні (примусові) заходи – адміністративні стягнення, специфічні за змістом і відмінні від кримінальних покарань, дисциплінарних стягнень і цивільно-правових санкцій; 2) це своєрідні правовідносини між органами (посадовими особами), що її застосовують, та правопорушниками за відсутності елементів службового підпорядкування; 3) адміністративно-правовими нормами охороняється багато суспільних відносин, урегульованих як нормами адміністративного права, так і нормами інших галузей права; 4) позбавлення «бюджетних міркувань», тобто органи адміністративної юрисдикції не намагаються перетворити адміністративні санкції (зокрема штрафи) на джерело поповнення прибуткової частини бюджетів тощо [2, с. 15–17].

Варто було б погодитись з думкою В. Колпакова, який виділяє основні ознаки адміністративної відповідальності, які полягають у тому, що вона є засобом охорони встановленого державою правопорядку; нормативно визначена і полягає в застосуванні санкцій правових норм; є наслідком винного антигромадського діяння; супроводжується державним і громадським осудом правопорушника і вчиненого ним діяння; пов'язана з примусом, з негативними для правопорушника наслідками (морального або матеріального характеру), яких він має зазнати; реалізується у відповідних процесуальних формах [3, с. 289].

У чинному Кодексі України про адміністративні правопорушення (далі - КпАП) згруповано види адміністративних правопорушень за сферами їх вчинення. Важливо, що Кодекс містить окрему главу 9, яка присвячена відповідальності за правопорушення в сфері сільського господарства та порушення ветеринарно-санітарних вимог [1]. Водночас, перелік адміністративних правопорушень в аграрній сфері не вичерпується главою 9 КпАП. Так, у Главі 5, яка має назву «Адміністративні правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення», передбачено відповідальність за порушення санітарних норм (ст. 42); виробництво, заготівлю, реалізацію сільськогосподарської продукції, що містить хімічні препарати понад гранично допустимі рівні концентрації (ст. 42-1) [1]. А в главі 7 КпАП – «Адміністративні правопорушення у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини» передбачено правопорушення в сфері землевикористання [1]. Крім цього, стаття 52 Кодексу передбачає відповідальність за псування і забруднення сільськогосподарських та інших земель, стаття 53 передбачає відповідальність за порушення правил використання земель [1].

Враховуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що до адміністративної відповідальності можуть бути притягнуті посадові особи підприємств, які порушують порядок й умови землекористування, зокрема коли не вживають заходів для охорони ґрунтів від ерозії, використовують земельні ділянки не за їх цільовим призначенням, та ін. Обов'язковими умовами для притягнення винної особи до адміністративної відповідальності

є протиправність дії (бездіяльність) особи, яка виявляється в порушенні норм аграрного законодавства, та наявність вини.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: прийм. 7 груд. 1984 р. Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. 1122 с.
2. Коломоєць Т.О. Штрафи за законодавством про адміністративні 31 правопорушення України: монографія. Запоріжжя: «Верже», 2000. 241 с.
3. Колпаков В. К. Адміністративне право України: підручник. 3-є вид. стер. К.: Юрінком Інтер, 2001. 752 с.

УДК: 341 (4)

КІЛЬДЯШЕВА О.Ю., магістрантка

Науковий керівник – **СФРЕМОВА І.І.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

Luk.justice@gmail.com

ПРИНЦИПИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОГОВІРНОГО ПРАВА, ЯК ДЖЕРЕЛО МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО ПРАВА

Анотація. В статті розглянуто Принципи європейського договірних прав, як джерело міжнародного комерційного права. Визначено їх правовий статус для використання у практиці укладання, виконання та розірвання договорів між учасниками господарського обігу з різних країн-учасниць Європейського Союзу.

Ключові слова: договірне право, принципи європейського договірних прав, «м'яке право».

Договірне право, або як ще його визначають у країнах Європейського Союзу – контрактне право, є інститутом права в цілому. Однак, у правових доктринах європейських країн переважає розуміння договірних прав (контрактного права) як складного міжгалузевого інституту і цивільного, і господарського (комерційного) права, предметом правового регулювання якого є договірні зобов'язання і в цивільному, і в господарському обороті.

Для зближення законодавства держав-учасниць Європейського Союзу була активно проведена робота із уніфікації нормативно-правових національних укладень. В цілому, робота зі зближення національних законодавств держав-членів Європейського Союзу і створення єдиної правової основи в області договірних правовідносин, за допомогою уніфікації і гармонізації, ведеться в Європейському Союзі вже більше 40 років. За цей досить тривалий період часу була пророблена значна робота, як на законотворчому, так і на академічному рівні.

На законодавчому рівні уніфікація представлена директивами Європейського Союзу в області договірних прав.

На академічному рівні є численні дослідні робочі групи із їх проектами, такими як Комісія Ландо – розробник Принципів європейського договірних прав [1]; Робоча група по європейському цивільному кодексу – Європейський цивільний кодекс [2]; Група Acquis – Принципи існуючого договірних прав ЄС [3]; Об'єднана спільнота по європейському приватному праву «CoRECL» – проєкт ОСС [4].

Створювані Групою «Acquis» Принципи існуючого договірних прав Співтовариства відрізняються від інших проєктів в області європейського приватного права тим, що вони базуються не на національних правопорядках, а на провідних правових досягненнях Європейського Союзу. А так, Принципи «Acquis» покликані доповнити існуючі проєкти, так як будуються на основі саме права Європейського Союзу, яке на той час, ще не було належним чином проаналізовано і систематично викладено.

Зосередження на праві Європейського Союзу найкращим чином відображає економічні реалії європейського правового простору в порівнянні з ситуацією, яка існує у кожній окремій країні. Також це може сприяти взаємодоповнюваності права Європейського Союзу і національних правових систем держав-членів.

Таким чином, Принципи європейського договірного права, розроблені Комісією по європейському договірному під керівництвом О. Ландо являють собою акт ненормативної уніфікації, який створювався шляхом порівняльного аналізу законодавства різних країн з метою виявлення найкращих рішень правових проблем, які найбільше відповідають потребам сучасного ділового обігу.

Принципи європейського договірного права набули особливу актуальність як документ після підписання Маастрихтського договору 7 лютого 1992 року, і продовжилась робота над їх вдосконаленням.

Політична та економічна інтеграція створення єдиного ринку та єдиної валюти потягло за собою посилення товарообігу між країнами учасниками ЄС розширення торгівельних та господарських зв'язків. Необхідність адекватного регулювання договірних відносин стала причиною активізації наукової діяльності по розробці Зведень договірного права. Результатом роботи стали Принципи міжнародних комерційних контрактів УНІДРУА, Зведення принципів та стандартів СЕНТРАЛ, Кодекс європейського договірного права (Кодекс Гандольфі), Принципи Європейського договірного права.

Ініціатива, яка мала спочатку виключно наукову мету, згодом довела свою життєздатність і в практичній діяльності, і була внесена як частина у міжнародне комерційне право.

Таким чином, першим кроком у розвитку (уніфікації та гармонізації) договірного права на рівні Європейського Союзу було створення комплексу правових норм, що регулюють окремі види договорів, втілених в ряді директив Європейського Союзу. Основним універсальним джерелом регулювання договірних відносин є Принципи європейського договірного права [5].

Принципи європейського договірного права являють собою приватну ініціативу, і внаслідок цього вони не є ні національним, ні наднаціональним, ні міжнародним правом. Однак це не означає, що положення Принципів не мають юридичної сили.

Стаття 1 Принципів вказує, що вони призначені для застосування в якості загальних правил договірного права Європейського Союзу, і що вони можуть бути застосовані у разі, якщо сторони погодилися врегулювати договір «загальними принципами права», «*lex mercatoria*» або подібними нормами, або не обрали якусь або систему або правила законодавства для врегулювання їхнього договору.

Також, слід зазначити, що Принципи мають статус «м'якого закону». Термін «м'який закон» («*soft law*») є загальним поняттям для всіх видів норм, дотримання яких не забезпечується примусово від імені держави, але вони розглядаються в якості цілей, які повинні бути досягнуті. Норми Принципів європейського договірного права ні в одній країні-учасниці ЄС не стали чинним правом, а тому застосовуються тільки як право договору (*lex contractus*), тобто як норм, які за взаємною згодою сторін регулюють істота їх відносин у договорі між ними.

Основне призначення Принципів – служити першим проектом частини майбутнього Європейського Цивільного кодексу. Однак до тих пір, поки вони не будуть офіційно прийняті законодавчими органами Європейського Союзу, Принципи можуть бути також застосовні як частина *lex mercatoria* у відношенні угод між сторонами як в межах, так і за межами Європейського Союзу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Lando O., Beale H. Principles of European Contract Law , Part I and II. The Hague. 1999.
2. Study Group on a European Civil Code. URL: // <http://www.sgecc.net>
3. Research Group on Existing EC Private Law (the «Acquis Group»). URL://<http://www.acquisgroup.org/>
4. Joint Network on European Private Law (CoPECL: Common Principles of European Contract Law). URL://<http://www.copeccl.org/>
5. Гайдулін О.О. Європейське контрактне право (загальна частина): курс лекцій. К.: КНЕУ, 2008. С. 7, 8, 15.

ЩЕНКО В.М., магістрант
Науковий керівник – **БРОВКО Н.І.**, д-р юрид. наук
Білоцерківський національний аграрний університет
ishchenko190689@gmail.com

СПОСОБИ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ НА ЗЕМЛЮ В УКРАЇНІ У ПОЗАСУДОВОМУ ПОРЯДКУ

Анотація. В тезах розглянуто шляхи оптимізації вирішення спорів щодо захисту прав на землю в Україні, що здійснюються у позасудовому порядку. Встановлено, що така форма захисту прав лише починає розвиватись, тому потребує детального теоретичного аналізу та в подальшому нормативного врегулювання. Наголошено на необхідності прийняття Закону України «Про медіацію», який би законодавчо закріпив процедуру медіації, правовий статус медіаторів, забезпечення якості медіації, виконання медіаційних угод. Також вдосконалення потребують спеціальні земельні комісії при органах місцевого самоврядування, які покликані вирішувати земельні спори.

Ключові слова: земельні спори, вирішення спорів, захист прав, позасудовий порядок, медіація

Ряд міжнародних нормативно-правових актів чітко закріплюють право людини на захист, зокрема і у земельній сфері, що здійснюється за допомогою правосуддя. До них можна віднести Загальну декларацію прав людини, Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод, Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, тощо. В Україні також є значна нормативна база, що регулює питання захисту прав людини у земельних відносинах, зокрема Земельний кодекс, Цивільний кодекс, Цивільний процесуальний кодекс, Господарський кодекс, Кодекс адміністративного судочинства тощо. Проте, незважаючи на це, на практиці існують проблеми із таким захистом. І такі випадки є непоодинокі.

Зараз Україні найпоширенішою формою захисту прав у земельній сфері є судовий захист, тому особи, які потребують захисту порушеного права, зазвичай звертаються до вказаної інстанції. Але він не завжди є результативним та, іноді, затяжним процесом, так як нерідко сторони не отримують рішення, яке їх задовольняє, навіть у найвищій судовій інстанції.

Актуальним наразі в Україні є вдосконалення механізму вирішення спорів у позасудовому порядку. Така процедура досить поширена у ряді зарубіжних країн. Тому, на нашу думку, необхідним є активне запровадження процедур медіації при вирішенні земельних спорів. Законодавством деяких країн навіть визначається перелік категорій спорів, для вирішення яких рекомендується застосування процедури медіації, при цьому у таких випадках звернення до медіації має не добровільний, а обов'язковий характер [1].

Досить результативною, на наш погляд, буде процедура медіації при вирішенні спорів, пов'язаних з порушенням правил добросусідства, вирішення дрібних межових спорів, що особливо поширено у сільській місцевості [2]. Процес медіації в земельних спорах матиме низку переваг, у разі прийняття відповідного закону та закріплення цієї процедури на законодавчому рівні. Ми вважаємо, що вважаємо, що прийняття Закону України «Про медіацію», що законодавчо закріпив би процедуру медіації, правовий статус медіаторів, забезпечення якості медіації, виконання медіаційних угод, забезпечення конфіденційності процедури медіації є вкрай необхідним. Як результат, це буде сприяти реформуванню системи судоустрою, зменшенню завантаженості на судову систему та розвитку земельних відносин.

Розвиваючи позасудовий захист земельних прав, розв'язання деяких видів земельних спорів можна було б покласти на спеціальні земельні комісії при органах місцевого самоврядування. Вочевидь, такі комісії створюються чи не в кожній раді, тож потреба в них підтверджується практикою, але підходи до їх створення повинні бути чітко закріплені на законодавчому рівні. Окрім того потрібно виключити потрапляння до їх складу випадкових

осіб, так як для прийняття рішення у земельних питаннях необхідні глибокі знання не тільки законів, а й значної кількості підзаконних нормативно-правових актів (галузевих інструкцій, стандартів, приписів, правил тощо). Тому виникає необхідність нормативного закріплення правового статусу працівників таких земельних комісій та прийняття нормативного акту, який би чітко регламентував їх діяльність.

Доречним буде і вдосконалення процедури доведення до відома всіх громадян та юридичних осіб про новоприйняті нормативно-правові акти в галузі земельних відносин та активна робота уповноважених органів в напрямку підвищення правосвідомості суб'єктів земельних правовідносин, що буде сприяти усуненню значної кількості причин і умов, через які виникають земельні спори. Варто підвищувати рівень довіри українського населення до позасудових інстанцій, доводячи до їх відома статистику вирішення земельних спорів вказаними інституціями та проводячи роз'яснювальну роботу серед населення.

Таким чином, більш детальна законодавча регламентація процедур позасудового вирішення земельних спорів створить підґрунтя для успішного розвитку цього правового інституту в Україні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Зубрицький О.В. Правове регулювання обігу земель сільськогосподарського призначення в Україні та країнах ЄС: порівняльно-правовий аспект. дис. ... канд. юрид. наук. Київ. 2019.
2. Бурцев О.В. Правові засади вирішення спорів щодо меж земельних ділянок. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Харків. 2016.
3. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III. URL:<https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/276814/print1428306880436825>.

УДК 618.39-085:343.621(477)

КОСЯК Я.Л., магістрантка

Науковий керівник – **СОКИРИНСЬКА О.А.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ШТУЧНЕ ПЕРЕРИВАННЯ ВАГІТНОСТІ ЗА МЕДИЧНИМИ ПОКАЗНИКАМИ ЯК ВИД ЕВТАНАЗІЙНОЇ ПРАКТИКИ В УКРАЇНИ

Анотація. Стаття присвячена проблемі застосування евтаназії в Україні, а також її законодавчому закріпленню. Досліджено правовий аспект штучного переривання вагітності за медичними показниками у контексті легальної евтаназійної практики в Україні.

Ключові слова: евтаназія, штучне переривання вагітності, евтаназійна практика, право на смерть.

Аналіз чинного законодавства України показав, що право на евтаназію хоча прямо і не визнається на державному рівні, однак все одно дотично впливає з деяких правових норм. Так, право пацієнта відмовитися від лікування є тією ж евтаназією у пасивній формі, і закріплюючи його, законодавець розуміє, що ніхто не вправі змусити людину продовжувати лікування, якщо вона сама того не хоче. Однак, на нашу думку, окрім цього права, в Україні таки існує ще один вид евтаназійної практики, який визнано цілком законним та існує вже не один десяток років. Мова іде про штучне переривання вагітності за медичними показниками.

Штучні аборти – проблема планетарного масштабу, яка щороку набирає все більших і більших обертів. Так, на сьогодні, Україна займає одне з перших місць в Європі за кількістю проведених операцій з штучного переривання життя. За офіційними даними, число абортів в Іспанії на 1000 жінок, віком від 15 до 44 років, становить 5,7, в Нідерландах – 6,5, у Бельгії – 6,8, в той час як в Україні позначка досягає 43 [1, с. 27].

Насправді, статистика абортів в Україні жахає, і збільшується з кожним днем. Однак, ми маємо на меті не пропагувати чи засуджувати проведення штучного переривання вагітності, а дослідити це явище з точки зору евтаназійної практики та довести реальність ідеї щодо легалізації евтаназії на теренах України.

Всесвітня Організація Охорони Здоров'я визначає аборт як переривання вагітності в період до 22 тижнів чи до досягнення плодом ваги 500 грамів. Уточнення цього терміну залежить від причини аборту. Так, на сьогодні можна виділити три основні причини, за яких можливе проведення операції зі штучного переривання вагітності, зокрема: самовільний аборт (настає без будь-якого зовнішнього втручання та проти бажання самої жінки), штучний аборт за бажанням жінки (в період до 12 тижнів, проводиться за власним бажанням жінки) і штучний аборт за медичними показниками (в період з 12 і до 22 тижнів, здійснюється лише за чітким переліком наявних медичних показників) [1, с. 27]. У нашій роботі, ми будемо розглядати саме штучне аборт за медичними показниками, аби розглянути його як діяння евтаназії.

Аналізуючи питання щодо штучного переривання життя, слід згадати, що саме право на життя визнається фундаментальним та невід'ємним. Єдиною є думка щодо того, що людина має це право лише внаслідок того, що вона є людиною, а отже вона має його від природи. Однак, коли саме виникає право на життя, єдиної думки не існує. Більшість науковців висловлюють думку, що право на життя виникає з 14-го дня після запліднення. Підставами для такої позиції виступає перш за все, рішення Ради Європи з біоетики від 1996 року, яким ембріон визнається людиною саме на 14-й день після запліднення. Тобто, слідуючи такій думці, можна впевнено говорити, що аборт, вчинений після 14 днів з моменту запліднення є позбавленням іншої людини життя за волею її законних представників, оскільки воля першої відсутня [2]. При цьому, сам процес проводить третя особа, яка має відповідну медичну освіту та наділена державою спеціальним дозволом на проведення такої діяльності.

Якщо розглянути причинно-наслідковий зв'язок проведення абортів, то теж можна прослідкувати певну аналогію із евтаназійною практикою. Так, окрім власного бажання жінки перервати вагітність, чинне законодавство гарантує кожній вагітній право на аборт за медичними показниками, при цьому значно подовжуючи термін, встановлений для штучного переривання із 12 аж до 22 тижнів. Тобто, визнаючи на цьому строці ембріон – людиною, законодавець гарантує жінці право позбавити першого життя у випадку наявності тяжких хвороб з гуманних мотивів.

Так, Постанова Кабінету Міністрів України «Про реалізацію статті 281 Цивільного кодексу України» від 15 лютого 2006 №144 чітко визначає процедуру штучного переривання вагітності, строк якої становить від 12 до 22 тижнів. Постанова визначає, що штучне переривання вагітності, строк якої становить від 12 до 22 тижнів, здійснюється в акредитованих

закладах охорони здоров'я на підставах, зазначених у додатку, за висновком комісії, утвореної відповідно Міністерством охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, управлінням охорони здоров'я обласної та Севастопольської міської державних адміністрацій і Головним управлінням охорони здоров'я Київської міської державної адміністрації. Висновок готується згідно із заявою вагітної жінки та відповідними документами. Окрім цього, постанова має чіткий перелік підстав, за наявності яких можливе штучне переривання вагітності на такому строці, зокрема це:

1. деякі інфекційні та паразитарні хвороби;
2. злоякісні новоутворення будь-якої локалізації;
3. хвороби ендокринної системи, розлади харчування та порушення обміну речовин;
4. хвороби крові і кровотворних органів та окремі порушення із залученням імунного механізму;
5. розлади психіки та поведінки;
6. хвороби нервової системи;
7. хвороби системи кровообігу;
8. хвороби органів дихання;
9. хвороби сечостатевої системи;
10. хвороби шкіри та підшкірної жирової клітковини;
11. хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини;
12. уроджені вади розвитку, деформації та хромосомні аномалії [3].

Важливим фактом є те, що для штучного переривання вагітності, строком від 12 до 22 тижнів, наведені захворювання повинні мати, як правило, тяжку форму.

Так, підсумовуючи вище сказане, постає логічне запитання, якщо ембріон в утробі матері визнається повноцінною людиною, і законодавець з гуманних мотивів, аби не допустити страждань матері чи дитини дозволяє припинити її життя шляхом штучного переривання вагітності, у чому відмінність цього діяння від евтаназії!?

Якщо взяти за основу порівняльну характеристику евтаназії та штучного переривання вагітності, більшість характерних рис цих двох діянь повністю співпадають. Так, і евтаназія і аборт за медичними показниками є діянням, яке направлене на припинення життя іншої людини. Обидва діяння повинні вчинятися спеціально уповноваженим суб'єктом з відповідним рівнем медичної освіти та підготовки. Кожне з діянь є виключно правом, а не обов'язком, а отже користуватися ним чи ні, вирішує сама людина, а у випадку аборт – рішення приймає мати, оскільки дитина ще немає свідомої волі. Крім того, на нашу думку головною спільною рисою цих двох діянь є той факт, що і евтаназія, і аборт може здійснюватися лише за наявності невиліковних хвороб у тяжких формах, а отже може розглядатися лише як спосіб полегшення життя та гуманний підхід до безнадійно хворих.

Також, ми вважаємо, принциповою рисою, що характерна для обох діянь є прохання самого пацієнта або його законних представників (щодо аборт - матері) та підтвердження з боку лікаря щодо наявності тяжкої хвороби у особи.

Штучне переривання вагітності за медичними показниками – це свідоме рішення кожної жінки, яка або вирішує дати життя дитині з тяжкою формою невиліковної хвороби або припинити його ще на етапі внутрішньоутробного розвитку та позбавити її від нестерпних страждань у майбутньому, а у деяких випадках навіть вегетативного існування. Аналогічно, як і евтаназія – лише свідомий вибір кожної людини щодо розпорядження власним життям та можливість припинити свої муки завчасно.

Наголосимо на тому, що переривання вагітності, строком до 12 тижнів на законних підставах, або ж з більшим строком на незаконній основі – вважаємо однією із найглобальніших та найприйнятніших проблем сучасного суспільства, яка повинна бути вирішена на державному рівні, аби значно знизити показник штучного переривання та підвищити показник народжуваності. Однак, аборт за медичними показниками, на нашу думку не має нічого спільного зі свідомим бажанням жінки штучно перервати вагітність, оскільки не несе в собі антисоціального спрямування та морального осуду з боку суспільства, і є виключно гуманним способом позбавлення людини від страшних мук, внаслідок невиліковної хвороби, а отже є нічим іншим як видом евтаназійної практики в Україні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Іванюта Л.І. Репродуктивне здо ров'я і неплідність. Мистецтво лікування. 2014. С. 26–30.
2. Куліш А. М., Бойко В. І. Окремі питання правового регулювання штучного переривання вагітності. Здоров'є жінчини. 2012. № 1. С. 35–9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Zdzh_2012_1_4.
3. Постанова від 15 лютого 2006 р. N 144 «Про реалізацію статті 281 Цивільного кодексу України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/144-2006-%D0%BF#Text>

УДК: 35.07 / .08 (477): 005.2'06

КРИЖЕШЕВСЬКИЙ В.О., магістрант

Науковий керівник – **НІКІТЕНКО О.І.**, д-р юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

aaaaaaaaa@btsau.kiev.ua

ПРАВОВІ ЗАСАДИ СМЕРТНОЇ КАРИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА, ЗАКОННОСТІ

Анотація. Достатньо серйозну загрозу праву людини на життя несе такий фактор як зростання рівня злочинності. Для подолання злочинності в державі потрібен ефективний механізм боротьби з нею. Для реалізації цього завдання правоохоронними та державними органами здійснюється постійне удосконалення чинного законодавства за допомогою змін, поправок.

Ключові слова: Верховенство Права, свавілля.

Держава - складний механізм який функціонує за допомогою нормативно правових актів, які слугують засобом стримування, а також забезпечення правопорядку в країні, шляхом їх неухильного додержання всіма учасниками правових відносин.

Головним з них є Конституція України прийнята 28 жовтня 1996 року.

Конституція України - вищий нормативно правовий акт, норми якого визначають загальні засади державного ладу.

Головні завдання що покладаються на Конституцію забезпечення суверенності, незалежності України, справедливості. Для їх реалізації в Конституції закріплено головні принципи. Так Україна правова держава. Це означає, що на території нашої держави діє принцип Верховенства Права.

Згідно статті 8 КУ :

"В Україні визнається і діє принцип верховенства права".

Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно - правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй [1].

Норми Конституції України є нормами прямої дії. Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується. Тобто закон визначається таким що має найвище юридичне значення, що на практиці дістає вигляд у формі принципу який впливає зі статі 19 цього закону: "Дозволено все, що не заборонено законом".

Відповідно до рішення Конституційного суду України від 1.09.2001 року. смертна кара як вид покарання суперечить статті 28 Конституції України, відповідно до якої "ніхто не може бути підданий катуванню, жорсткому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню [2]".

Відповідно до статті 27 Конституції України Кожна людина має невід'ємне право на життя. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави - захищати життя людини. На мою думку, в даній статті потрібно акцентувати увагу саме ніхто не може бути свавільно позбавлений життя.

Свавілля - спосіб діяти людини на власний розсуд, ні з ким і ні з чим не рахуючись, не зважаючи на думку і волю інших; самовладдя, антисоціальний егоїзм, який ігнорує правила етики [3].

Та виходячи з цього здається щодо особи яку вбили порушується принцип справедливості. Римські мислителі ототожнювали справедливість з правом, вважали що зі справедливості народжується право, а само право – цілеспрямованим рухом до досягнення справедливості. Ульпіан наполягав: "Коли право суперечить справедливості, повинна панувати остання "[4].

З вище наведеного стає зрозуміло що справедливість була понад усе попри право, а коли виникали суперечки останні схилились саме до природньої справедливості. Вважаю що злочинець яким було скоєне навмисне вбивство іншої особи саме свавільно порушив ту саму 27 статтю Конституції України. Виходячи з уявлень про справедливість було б доцільно застосувати до нього таке покарання яке б у повному розмірі компенсувало її злочинне діяння. Зважаючи на те що життя найвища цінність, рівноправна компенсація - життя злочинця.лише тоді можна говорити про справедливе покарання. Хочу звернути увагу на те що даний вид покарання потрібно застосовувати тільки в найтяжчих випадках, коли людина саме свавільно здійснила вбивство. Пропоную під свавільним вбивством розуміти: "Вбивство вчинене з особливою жорстокістю, з відкритим нехтуванням норм моралі, особливим цинізмом, застосоване до малолітніх, вагітних жінок чи осіб похилого віку".

Вважаю, на практиці введення такого покарання забезпечить ефективну політику в боротьбі зі злочинністю. Запровадивши даний вид кари держава вкаже цим свою стійку позицію щодо важливості життя кожної людини, адже про це свідчитиме найвища міра покарання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України від 28 червня. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. 141 с.
2. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України.
3. Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики: Словник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 323 с.
4. Дигести. Юридична енциклопедія: ред. кол. Ю. С. Шемшученко. К.: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1998. Т. 2: Д. Й. 175 с.

ЛАБУНСЬКА Б. В., магістрантка
Науковий керівник – ПАХОМОВА А.О., канд. юрид. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «НЕРУХОМЕ МАЙНО»

Перехід до ринкових механізмів регулювання економіки супроводжувався істотним реформуванням відносин власності. Юридичне визнання різних форм власності, скасування державної монополії на землю, відродження класичного поділу речей на рухомі і нерухомі послужили основою для повноцінного введення нерухомого майна в цивільний і господарський оборот.

Ключові слова: нерухоме майно, рухомі речі, нерухомі речі, будівля, майно.

Беручи за основу положення законодавства та ознаки деяких об'єктів нерухомості, можна з упевненістю сказати, що для кожного нерухомого майна специфічними рисами вважаються:

- присутність персональних відмінних ознак об'єкта (правова, а періодом і фактична незамінність);
- стаціонарність (прикріплення до встановленого земельній ділянці і нездійсненність пересування майна без обумовленого збитку на інше місце у зв'язку з присутністю механічної або органічного взаємозв'язку із земельною ділянкою, а також споконвічна не призначених об'єкта для пересування в просторі);
- незмінність місцезнаходження відносно системи координат.

До нерухомого майна ЦК України зараховує також об'єкти, які не відповідають названим на ч. 1 п. 1 ст. 181 ЦК України ознакою, але ті які підлягають державній реєстрації (морські і повітряні судна, судна внутрішнього плавання, космічні об'єкти), - нерухомість «в силу закону» або «юридично нерухоме майно» [1]. Земельна ділянка - це частина земної поверхні (так само, ґрунтовий шар), що володіє укріпленими межами, які окреслені і засвідчені в певному порядку. Земельна ділянка, що належить на праві власності фізичній або юридичній особі, має обумовлене цільове призначення (застосування для садівництва, персонального житлового будівництва та ін.), яке зафіксовано в правовстановлюючому документі і яке не може бути довільно трансформовано приватним власником ділянки. До інших природним об'єктам відносяться: водні об'єкти, ліс, надра, поняття яких містяться в спеціальних нормативних актах (ст. 1 Водного кодексу України, преамбула Лісового кодексу України, Кодекс України Про надра) .

Можна відзначити, що необхідність державної реєстрації Законом України «Про державну реєстрацію прав на нерухоме майно та угод з ним» поширюється тільки на три види нерухомого майна: будівлі, земельні ділянки, споруди і складові будівель і споруд. Зі сфери дії Єдиного державного реєстру прав на нерухоме майно та угод з ним були виключені такі об'єкти, як ділянки надр, водні об'єкти, ліс, багаторічні насадження, хоча права на них підлягають державній реєстрації відповідно до Закону про реєстрацію прав.

До об'єктів, які не зможуть бути перенесені без шкоди для свого призначення, відносяться будівлі і споруди.

У деяких законодавчих актах (наприклад, ст. 35 Земельного кодексу України, Закону України від 06.05.2003 «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про основи житлової політики» та інших законодавчих актів України в частині вдосконалення системи оплати житла і комунальних послуг») застосовується визначення «будова». Дане визначення використовувалося в післяреволюційному законодавстві і позначало «ізолюваний об'єкт на певній земельній ділянці під деяким номером на вулиці». У наш час законодавець все частіше застосовує замість слова «будова» - «будівля», «будинок», «споруда». Однак, в цивільному законодавстві поняття «будинок» і «споруда» відрізняються, в будівельній

практиці будівля визначається як вид споруди. Спорудою називають все, що побудовано людською працею для того, щоб забезпечити матеріальні та духовні потреби суспільства. Будівлею іменується спорудження наземне (в цьому випадку, в будівлі може бути підвальний і цокольний (напівпідвальний) поверх), що володіє внутрішнім простором, призначеним і пристосованим для різноманітних видів діяльності людини (наприклад, магазини, житлові будинки, дитячі садки, фабричні корпуси і т. д.). Але, оскільки, правовий режим будівель і споруд тотожний, то юридичного значення розмежування даних об'єктів не має [3].

Для визнання будівлі нерухомим майном обов'язковим елементом даного об'єкта повинне бути присутнім наявність фундаменту (будівля повинна бути міцно пов'язано із землею). До числа нерухомості не зможуть зарахувати споруди, які є тимчасовими або переносними, наприклад, намети і тому подібні споруди, як не мають відношення до ознаки, що міститься в п.1 ст.130 ЦК України. Серед нерухомості істотним об'єктом державної реєстрації вважається право на житлові приміщення (в середньому по Україні на 1 січня 2020 року - 76,71% від зареєстрованих об'єктів прав). Житлові приміщення мають строго цільовим призначенням - проживання громадян, яке не зможе бути змінено власником житла на власний розсуд. Як житлових приміщень виступають квартири, житлові будинки, житлові кімнати. Будь-які квартири і житлові будинки, розташовані на території України, незалежно від форми власності, складають житловий фонд (Житлового кодексу України) [3].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-4. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. Ст. 356.
2. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3–4. Ст. 27.
3. Житловий кодекс України 30 червня 1983 р. № 435-4. Відомості Верховної Ради УРСР. 1983. № 28. Ст. 573.

УДК 347.151.6

ОНИЩЕНО Л.Ю., магістрантка

Науковий керівник – **ПАХОМОВА А.О.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

rakhomova_a@ukr.net

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРЕЗУМПЦІЇ НЕЗГОДИ НА ВИЛУЧЕННЯ АНАТОМІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Анотація. Доповідь присвячено дослідженню аргументів щодо законодавчого закріплення як «презумпції згоди» так і «презумпції незгоди», що ще раз доводить складність законодавчого врегулювання цього питання, через етичні, правові та медичні аспекти проблем посмертного донорства.

Ключові слова: презумпція згоди, презумпція незгоди, вилучення анатомічних матеріалів, посмертне донорство, трансплантація.

З одного боку, цілком зрозумілою є необхідність врятувати життя людини, яка потребує трансплантації, за умови, що померлого донора вже неможливо реанімувати. З іншого боку, опоненти такої концепції заперечують проти можливого порушення права людини на цілісність і недоторканність людського організму, недотримання пріоритету прав людини над потребами та інтересами суспільства. На їхню думку, поняття згоди звужує права людини (донора), оскільки людина повинна мати можливість вирішити та визначити процес використання власних анатомічних матеріалів після смерті.

З огляду на вищесказане, ми вважаємо, що в Україні істотним недоліком спеціальних законів про трансплантацію є положення про те, що таке важливе рішення, яке дозволяє або забороняє вилучення органів у померлого донора, залишається на розсуд родичів. На нашу думку, недоречно залишати останнє слово в такому рішенні за родичами померлої особи, особливо коли вони знаходяться в стані максимального нервового хвилювання. Для успішної трансплантації від померлого донора необхідно використовувати трансплантат з мінімальною втратою хімічного складу, тобто протягом досить короткого періоду часу після настання смерті. Тому в законодавство, перш за все, необхідно внести поправки, щоб позбавити родичів права на згоду на пересадку від померлого донора.

Проаналізувавши законодавство зарубіжних країн та основні принципи, на яких ґрунтуються їхні нормативні акти у галузі трансплантації, варто зауважити, що в нашій державі вкрай необхідно впровадити низку фундаментальних положень, що закладають фундамент для трансплантації анатомічних матеріалів людям.

Досвід зарубіжних країн свідчить про відповідне правове регулювання суспільних відносин в сфері трансплантації анатомічних матеріалів людині, оскільки очевидно, що досвід широкого кола держав як в ЄС, так і в світі про наявність концепції «презумпції згоди» людини на вилучення анатомічних матеріалів могло би бути корисним для України, що є однією з фундаментальних категорій існування трансплантації як лікування в країні в цілому. Крім того, слід звернути увагу на юридичний супровід здійснення певних видів трансплантації анатомічного матеріалу людині в Україні, а саме: операції «доміно», перехресне донорство і т. д., поліпшення підготовки трансплант-координаторів, визначення їх рівнів діяльності, а також матеріальні стимули для фахівців, які пересаджують анатомічні матеріали людини.

Наприклад, ми вважаємо за доцільне розробити на міжнародному рівні за допомогою ВООЗ єдиний міжнародно-правовий етичний кодекс, в якому будуть викладені положення про статус людського організму, правила поводження з ним, його органи і тканини як протягом життя, так і після смерті. Цей кодекс повинен ввести правило, яке вимагає інформованої згоди живого дорослого, здатного пожертвувати його органів, тканин, інших компонентів тіла і протягом життя, і в разі його смерті [1].

Міжнародно-правові біоетичні стандарти існування усвідомленої добровільної згоди на донорство органів, тканин і інших компонентів людського організму повинні бути загальними для всіх країн світу, в рамках яких розвиток трансплантології та трансплантація органів і тканини від живого чи померлого донора [2].

Слід зазначити, що контроль безпеки і якості вилучення донорських органів, а також контроль якості операцій з пересадки також потрібні на міжнародному рівні. На нашу думку, це допоможе вирішити три основні завдання: збільшити кількість операцій з пересадки; звести до мінімуму можливі порушення під час здійснення цього медичного втручання, а також допомогти відстежувати органи людини і систему оповіщення про серйозні ускладнення і реакції.

В Україні, виходячи з міжнародного досвіду, також повинна бути створена донорська карта, як загальнообов'язковий документ суворої звітності, в якій би кожен громадянин міг зафіксувати у встановленому законом порядку свою згоду чи незгоду бути донором після смерті.

Для регулювання правових відносин з іноземним елементом, що виникають у зв'язку з вилученням анатомічного матеріалу у померлого, а також для збереження прав на цілісність і недоторканність тіла в разі смерті особи за кордоном, необхідно до Закону України «Про міжнародне приватне право» в розділі II визначити суперечливе регулювання правових відносин донорства від померлих осіб, в якому зазначити про те, що до врегулювання правових відносин, що виникають при вилученні органів у померлої особи, застосовується право держави де було укладено угоду, тобто коли особа дало згоду стати донором після смерті (*Lex loci actus*) [3, с. 235].

Таким чином, новий Закон України «Про використання трансплантації анатомічних матеріалів людині» набагато краще регулює питання трансплантації в Україні. Однак його реалізація в даний час є серйозною проблемою через те, що уряд не розробив і не схвалив ряд нормативних актів для повноцінного функціонування цього Закону.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Керівні принципи ВООЗ по трансплантації людських клітин, тканин і органів, затверджені на 63 сесії Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я 21 травня 2010 р, резолюція WHA63.22. URL: https://www.who.int/transplantation/Guiding_PrinciplesTransplantation_WHA63.22ru.pdf?ua=1
2. Конвенція про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину Ов'єдо. 1997. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_3
3. Міщук І.В. Дослідження історії розвитку законодавчого регулювання трансплантації органів і тканин людини. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична. 2012. Вип. 2. С. 233–243.

УДК 343.1

ПЕРУШКО Н.М., магістрантка

Науковий керівник – **СИМАКОВА С.І.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

perushkonadya@gmail.com

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ІНДИВІДУАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ВЧИНЕНИХ В АПК

Анотація. У тезах конференції нами було проаналізовано індивідуально-профілактичні заходи, які повинні здійснюватись правоохоронними органами, щоб попередити вчинення кримінальних правопорушень в агропромисловому комплексі, зокрема: виявлення потенційних правопорушників, та розроблення плану індивідуально-профілактичних заходів запобігання протиправним прояв в аграрній сфері.

Ключові слова: кримінальні правопорушення, індивідуальна профілактика, правопорушник, запобігання правопорушенням, правоохоронні органи, злочинна поведінка.

Кримінальні правопорушення, які вчинені в агропромисловому комплексі (далі – АПК) – це сукупність взаємопов'язаних кримінальних правопорушень, які характеризуються комплексним характером, вчиняються службовими або матеріально відповідальними особами.

Кримінальні правопорушення в АПК мають високий рівень суспільної небезпеки, адже вчиняються з корисливою метою спричиняючи значні матеріальні збитки, як державі, так і громадянам, тому надзвичайно важливим та пріоритетним напрямком роботи, як держави так, і правоохоронних органів повинно бути запобігання (профілактика) таким кримінальним правопорушенням.

Індивідуальна профілактика правопорушень – це система спеціальних заходів державних і недержавних суб'єктів щодо виявлення осіб, від яких можна очікувати вчинення злочинів, і здійснення на них та мікросередовище, що їх оточує, позитивного, коригуючого впливу [1, с.158]. Розробка індивідуальної профілактики ґрунтується на визначенні вірогідного об'єкта запобіжної діяльності, на можливості індивідуального передбачення, що будуватиметься на криміногенних відхиленнях у мотивації особи, та при визначенні шляхів, заходів та засобів такої діяльності – на знанні мотиваційних закономірностей та особливостях злочинної поведінки [2, с.328-362].

Вважаємо, що індивідуально-профілактичні заходи необхідно проводити з особами, які ще не вчинили кримінальні правопорушення, про те їх поведінка вказує на те, що воно схильні, й спроможні до вчинення таких правопорушення. А тому такі заходи можемо розглядати, як конкретний вплив на особу, від якої можна очікувати вчинення протиправних

дій, що в подальшому можна буде кваліфікувати, як вчинення конкретного кримінального правопорушення.

Підтримуючи думки українських науковців, зазначимо, що індивідуальна профілактика реалізується, як правило, у двох формах: 1) якщо йдеться про усунення причин і умов, які сприяли вчиненню конкретних злочинів, що були виявлені у процесі діяльності спеціальних суб'єктів, то це вимоги про вжиття заходів організаційно-управлінського, економічно-технологічного й ідеологічного характеру; 2) якщо йдеться про особу конкретного злочинця, то застосовують програми індивідуального коригування правопорушуючої поведінки. У програмі відображаються: детальний портрет особи, характеристика основних факторів мікросередовища, формування її негативних рис, а також передбачаються диференційовані заходи профілактичного впливу і критерії ефективності їх застосування [3, с. 66].

На першочерговому етапі завданням правоохоронних органів є виявлення осіб, які є потенційними правопорушниками, і які своєю поведінкою та діями вказують на те, що в подальшому схильні до вчинення кримінальних правопорушень. А тому виявити таких осіб можлива за допомогою вивчення інформації з оперативних та інших джерел. Після чого необхідно розробити план індивідуально-профілактичної роботи, та послідовно його виконувати. Потенційні правопорушники повинні перебувати на профілактичному обліку. Під час здійснення індивідуальної профілактики необхідно враховувати вік особи, наявність попередніх судимостей, зокрема за вчинення аналогічних кримінальних правопорушень, вид занять, зайнятість і характер зайнятості у вільний від роботи час, відносини у трудовому колективі.

Звертаючи до думок науковців, можна констатувати, що вони по різному тлумачать індивідуальну профілактику. Так, Г.С. Саркісов зазначає, що індивідуальна профілактика злочинів «... має інтегративну якість – цілісний процес ресоціалізації особистості, стосовно якої вживаються заходи профілактики та усунення криміногенних факторів її соціального мікросередовища» [4, с.67].

А. Закалюк визначає індивідуальну профілактику злочинів як «спеціальну діяльність щодо усунення причин та умов вчинення злочину конкретною особою, яка ще не виявила злочинного наміру, але її поведінка свідчить про велику вірогідність переростання останнього в злочинний» [67, с.5].

Проаналізувавши думки науковців, індивідуальну профілактику в АПК можна характеризувати, як взаємопов'язаний та взаємоузгоджений комплекс дій правоохоронних органів спрямованих на осіб, які є потенційними правопорушниками, та (або) які вже вчиняли правопорушення в аграрній сфері. Дійшли висновку, що пріоритетними напрямки індивідуальної профілактики кримінальних правопорушень в АПК повинна передувати ретельна підготовка, а саме: вивчення службової особи, яка підлягає профілактиці; прогнозування її злочинної поведінки; визначення комплексу профілактичних заходів та їх послідовності проведення. Така профілактика повинна здійснюватися цілеспрямовано, з урахуванням сучасних наукових досягнень; повинна бути послідовною та носити плановий характер; повинна враховувати прогностичну інформацію; враховувати економічні, демографічні, культурні, географічні та національні особливості регіону; здійснюватися у тісній взаємодії органів влади, правоохоронних органів, громадських організацій, трудових колективів і адміністрації, та фермерських господарств.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кримінологія: підручник/А.М. Бабенко та ін.; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денісова, Є.С. Стрельцова. 2-ге вид., перероб. та допов. Харків: Право, 2018. 416 с.
2. Лунеев В.В. Мотивация преступного поведения. М.: Наука, 1991. 382 с.
3. Александров Ю.В., Гель А.П., Семаков Г.С. Кримінологія: Курс лекцій. К.: МАУП, 2002. 296 с.
4. Саркісов Г.С. Индивидуальная профилактика преступлений: учеб. пособ. Ереван: Айастан, 1986. 184 с.
5. Блувштейн Ю.Д., Зырин М.И., Романов В.В. Профилактика преступлений. Минск: Университетское, 1986. 287 с.

УДК: 342

СТАДНИК В.Р., магістрант

Науковий керівник – БРОВКО Н.І., д-р юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

stadnyk1994@bigmir.net

ДО ПИТАННЯ ЗАКОНОДАВЧИХ ГАРАНТІЙ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ В УКРАЇНІ

Анотація. В тезах розглянуто законодавчі гарантії захисту прав на землю. Встановлено, що в законодавстві не розмежовано категорії «здійснення гарантій» та «реалізація гарантій, що призводить до суб'єктивного та індивідуального їх розуміння. Зазначено, що належне законодавче забезпечення гарантій права власності на землю є необхідною запорукою ефективності реформування земельних правовідносин, тому національне законодавство потребує удосконалення. Зокрема пропонується внести зміни до Конституції України, Земельного та Цивільного кодексів.

Ключові слова: гарантії права власності, право власності на землю, здійснення гарантій, реформування законодавства, захист права на землю.

Забезпечення досконалого правового регулювання земельних відносин є основною передумовою сталого економічного розвитку будь-якої держави. Проблеми нормативного регулювання охорони права власності на землю зумовлюють виникнення проблем захисту цих прав. Тому запорукою чіткого функціонування системи захисту права власності на землю в Україні є система законодавчих гарантій.

Україна вже робить певні кроки для розвитку аграрної сфери. Про це, зокрема, свідчить прийняття закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення» з набуттям чинності яким всі учасники земельних відносин очікують позитивного економічного ефекту від використання сільськогосподарських земель. Про те, що українське законодавство вдосконалюється, свідчить наявність у Земельному кодексі системи гарантій права власності на землю, до яких законодавець відніс гарантії захисту прав на землю; гарантії пов'язані з відшкодуванням збитків власникам землі та землекористувачам; гарантії пов'язані з вирішенням земельних спорів. Але ці гарантії, на нашу думку, потребують подальшого вдосконалення й розвитку у підзаконних нормативно-правових актах. Також досить проблемним питанням, яке потребує вирішення, є питання їх практичного втілення.

Гарантуючи громадянам право на землю, законодавець передбачив умови, за яких здійснюється захист прав громадян та юридичних осіб на земельні ділянки. Це відбувається шляхом: визнання прав; визнання угоди недійсною; відновлення стану земельної ділянки, який існував до порушення прав; визнання недійсними рішень органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування; відшкодування заподіяних збитків та застосування інших, передбачених законом, способів [1]. Усі ці питання громадяни мають право реалізовувати шляхом звернення до відповідних інстанцій, зокрема найпоширенішою формою захисту права на землю є судовий захист. Проте у цьому питанні є також багато проблем і судових захист не завжди гарантує особі відновлення її порушеного права.

Також варто відзначити, що для суб'єктів права приватної власності визначення "здійснення гарантій" рівнозначне категорії - реалізація гарантій, тобто здійснення певних дій, спрямованих на захист права власності на землю у юрисдикційній або позаюрисдикційній формі [2]. Для інших суб'єктів земельних відносин — органів місцевого самоврядування та органів державної влади здійснення гарантій прав на землю передбачає дві складові. Перша, це забезпечення реалізації гарантій прав на землю суб'єктами приватної форми власності, друга - здійснення гарантій права на землю органів місцевого самоврядування та органів державної влади, що передбачає здійснення ними певних дій, спрямованих на захист та охорону права власності на землі комунальної власності або на землі державної власності лише у

юрисдикційній формі. На цьому етапі повноваження зазначених органів в Земельному кодексі фактично не встановлені та в багатьох випадках правові норми носять бланкетний характер. Малочисельні норми кримінального і адміністративного законодавства не вичерпують проблему ефективної охорони і захисту інтересів зазначених суб'єктів земельних правовідносин. Вирішення цього питання в порядку цивільного судочинства фактично призводить до сприйняття цієї проблеми через призму суб'єктивних поглядів окремих суб'єктів [2].

Таким чином, належне законодавче забезпечення гарантій права власності на землю є необхідною запорукою ефективності реформування земельних правовідносин, раціонального використання та охорони земель. Гарантії повинні передбачати поділ способів захисту прав на землю на міри відповідальності і міри захисту. У першому випадку відшкодування збитків в повному обсязі має бути обов'язковою умовою. Способи захисту права власності на землю не повинні обмежуватись лише випадками, передбаченими земельним законодавством, але й має бути забезпечено власникам право вибору способів захисту порушених прав. В цьому контексті має бути встановлена відповідальність в Земельному кодексі не лише окремих суб'єктів виконавчої влади держави, але і держави як суб'єкта цивільно-правових відносин.

Таким чином, формування якісного та ефективного земельного законодавства, гарантованість права власності на землю та стимулююча земельна політика є основою стійкого соціально-економічного розвитку нашої держави. З метою удосконалення існуючого стану відносин в аграрному секторі України, необхідно першочергово внести зміни до Основного закону, закріпивши там норму щодо гарантування права власності на землю. Тому ми пропонуємо доповнити ст. 14 Конституції України частиною 3; ст.1 ч.2. Земельного кодексу та ст. 373 ч.2 Цивільного кодексу такого змісту:

Власникам землі та землекористувачам гарантується відшкодування завданих збитків та забезпечуються гарантії, пов'язані з вирішенням земельних спорів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III. URL:<https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/276814/print1428306880436825>.
2. Вівчаренко О.А. Гарантії права власності на землю в Україні: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.06. К. 2005.

УДК 341.22

ЦЕПА Д.О., магістрантка

Науковий керівник – **НАСТІНА О.І.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ НА ПРИКЛАДІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

У країнах ЄС основними виробниками сільськогосподарської продукції є фермерські господарства. За даними Євростату, у 2020 р. в середньому на одне фермерське господарство припадало земельних угідь, у Данії – 50 га, Франції – 42, Швеції – 40, Німеччині – 36 га тощо. Середній розмір фермерського господарства країн ЄС становив 25 га. Характерною особливістю розвитку фермерства в цих країнах є орієнтація виключно на виробництво продовольства. Сировина непродовольчого призначення в них майже не виробляється, 4/5 усієї продукції спрямовується на продовольчі потреби.

Ключові слова: АПК, Європейський Союз, Євростат, ЄСП, сільськогосподарське виробництво, фермерське господарство

До складу Європейського союзу входять 25 країн, територія яких становить майже 4 млн. кв. км з населенням 456,2 млн. чоловік, у тому числі працездатних – 211,1 млн., 4,3 відсотка з них зайнято безпосередньо у сільському господарстві.

Серед країн Євросоюзу перше місце з виробництва сільськогосподарської продукції з розрахунку на душу населення, згідно з даними Євростату, належить Данії. Сільське господарство цієї країни є одним з ключових секторів економіки, здатним задовольнити потребу 16 млн чоловік у продуктах тваринного походження. Ця країна, за даними Євростату, експортує більше двох третин сільськогосподарської продукції, яку виробляє.

Сільськогосподарське виробництво Данії практично повністю належить приватному сектору і фінансується здебільшого самими товаровиробниками. Важливим джерелом підтримки і стимулювання цієї галузі являються субсидії Євросоюзу, які у 2020 році становили 267 млрд. датських крон. У 2018 р. виробники сільськогосподарської продукції цієї країни одержали 8,6 млрд. крон, а в 2019 р. – 10,2 млрд. крон з бюджету ЄС, у той час як з датського бюджету на розвиток фермерства було виділено за цей же період відповідно 1,43 та 1,39 млрд. крон [2].

До числа європейських країн з найрозвиненішим аграрним сектором економіки належить Швеція. У цій країні менше третини території придатне для ведення сільськогосподарського виробництва. Незважаючи на це, вона забезпечує себе продовольством на 75-80%, а такими важливими продуктами, як зерно, м'ясо і молоко – повністю. Тут нараховується 3,2 млн га сільськогосподарських угідь, у тому числі 2,8 млн га ріллі, яку обробляють 85,3 тис. сільськогосподарських підприємств, з них 64 тис. – сімейні ферми.

Субсидії ЄС на потребу шведського сільського господарства у 2020 році становили 7 млрд. крон, у тому числі: погектарна підтримка фермерів – виробників зерна – 3,6 млрд. крон, субсидії на тваринництво – 0,3, підтримка регіонів – 0,9, охорона навколишнього середовища – 1,8, підтримка починаючих фермерів – 0,5 млрд. крон. Кожний фермер є членом 3-5 територіальних кооперативів. На підприємствах фермерської кооперації переробляється 99% молока, 60-80% м'яса і зерна. Річний товарообіг підприємств фермерської кооперації становить 70 млрд. крон [1].

На відміну від країн Західної Європи, в Польщі домінують дрібні фермерські господарства, в яких зосереджена майже половина сільськогосподарських угідь і ріллі, 68% – садів, 53 – лук і 44% – пасовищ. Польський фермер обкладається єдиним податком на землю, який порівняно невеликий і не гальмує розвитку фермерства. Розміри податку диференційовані залежно від якості земель. Так, податок на середні за родючістю землі, які відносяться за класифікацією до III категорії, становить у вартісному обчисленні 1,5 ц жита з 1 га, а за найродючіші землі, що належать до I категорії, він удвічі вищий і становить 2,8 ц жита з 1 га. Фермерські господарства з найгіршими за родючістю ґрунтами, які відносяться до V і VI категорій, зовсім не обкладаються податком [3].

У країнах Євросоюзу 95% фермерських господарств не мають постійних найманих працівників. Всі роботи на фермах виконують в основному самі фермери та члени їх сімей. Сторонні працівники залучаються лише для виконання сезонних робіт на порівняно менш тривалі періоди. Владні структури цих країн у своїй аграрній політиці поряд із стимулюванням концентрації виробництва і вдосконаленням його структури сприяють розвитку сімейних ферм.

Важливими чинниками стабілізації великого високоефективного виробництва є надання субсидій і кредитів, а також заходи, що сприяють підвищенню продуктивності праці й модернізації виробництва. У багатьох країнах фермерські господарства мають пільгове оподаткування. У Швеції, наприклад, послідовно дотримуються принципу одноразового оподаткування фермерських доходів.

У 1962 р. була розроблена єдина сільськогосподарська політика (ЄСП) країн ЄС, основне завдання якої в аграрній сфері – всебічна підтримка фермерських господарств. З цією метою було створено спеціальний фонд підтримки і гарантій сільгоспвиробникам, який становив 43 млрд. євро, або 50% бюджету країн Європейського економічного співробітництва і направлявся щорічно на субсидування фермерів за наступними статтями: підтримка ринкової ціни, виплати залежно від обсягів виробництва продукції, виплати

залежно від цільового використання субсидій, виплати залежно від розмірів посівних площ і поголів'я тварин, різного роду компенсаційні виплати. Згодом, в міру зростання обсягів виробництва сільськогосподарської продукції були введені виплати на обмеження виробництва та на деякі інші статті субсидій.

Головний же висновок, який можна зробити, вивчаючи досвід розвитку фермерства в країнах Євросоюзу, полягає в тому, що сільськогосподарський товаровиробник в них відчуває постійну допомогу суспільства у вирішенні проблем села через систему державної підтримки і спеціально створених фондів. Цінність досвіду цих країн у тому, що вирішення цих проблем носить системний, цілеспрямований характер. Тут на загальнодержавному рівні досить висока престижність праці селянина.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Экономика 180 стран. Polpred.com. Дания. Деловая Дания. 2002. АПК.
2. Сакович В. Фермерство за рубежом. Международный с.-х. жур. 1999. № 5-6. С. 37–41.
3. Степаненко И.Ф. Из опыта фермерского хозяйства Польши. Экономика АПК. 1998. № 4.
4. Як живеться фермеру в Європі? Пільги, кредити і нові ринки. URL:<https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2320798-ak-zivetsa-fermeru-v-evropi-pilgi-krediti-j-novi-rinki.html>

УДК: 343.352(477)

ТКАЧЕНКО Т.Д., магістрантка

Науковий керівник – **МЕЛЬНИК О. Г.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

Tatianatkachenko15@gmail.com

ПРАВОВА ПРИРОДА ХАБАРНИЦТВА ЯК БАЗИСНОЇ ФОРМИ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Анотація. В даній статті розглядаються поняття хабарництва, законодавчу базу, яка регулює це, та основні проблеми хабарництва в Україні.

Ключові слова: хабарництво, корупція, кримінальна відповідальність, законодавча база, регулюючі або правозастосовні органи щодо хабарництва.

В наш час в Україні здійснюються певні внутрішні та зовнішні функції через органи державного управління, які є запорукою забезпечення необхідних потреб громадян та громадянського суспільства в цілому. На жаль, велику суспільну небезпеку становлять злочини у сфері службової діяльності, серед яких варто відзначити хабарництво.

Боротьба з хабарництвом вже в незалежній Україні розпочалася практично з перших років її створення, тоді ж було створено Тимчасову депутатську комісію Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю, корупцією і хабарництвом. Згодом систематично розроблялися відповідні програми, приймалися належні закони, здійснювались пошуки боротьби з цим негативним явищем. Але з часом масштаби хабарництва тільки розширювалися. Бажання позбутися хабарництва одним махом свідчать лише про його поверхневе його розуміння, в той час як воно являє собою складне економічне, політичне, правове, соціальне та морально-етичне явище.

Під хабарництвом в нашій державі розуміють прийняття певної пропозиції, обіцянки або одержання службовою особою неправомірної вигоди. Згідно до ст. 369 Кримінального Кодексу України [1], хабар це прохання надати таку вигоду особі або третій особі до виконання чи невиконання посадової особи в інтересах того, хто пропонує хабар, обіцяє або надає неправомірну вигоду в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища в її межах. Діяння вважається закінченим після одержання нею предмета хабара і кваліфікуються за відповідною частиною ст. 364 Кримінального Кодексу України. За отримання хабара передбачена кримінальна

відповідальність, встановлена статтею 368 Кримінального кодексу України. Згідно до цієї статті, вчинити дане діяння (хабарництво) може посадова особа.

Проблема хабарництва широко поширена в сьогоденні часи в усіх країнах світу, питання тільки в масштабах. Це, в першу чергу, антисоціальне явище, суть якого полягає в тому, що деякі «недобросовісні особи», або в конкретному випадку посадові особи, перетворюють свою посаду на джерело високого прибутку, так звану «грошову годівницю» за рахунок чужої власності. Тим самим порушується нормальна діяльність підприємств, організацій або державних установ, грубо порушуючи та зневажаючи права та законні інтереси громадян.

Практика показує, що у більшості випадків хабарі даються службовим (посадовим) особам, щоб обійти букву закону чи встановленого порядку певних благ чи інших переваг. Даний хабароодержувач надає зазначені та певні блага чи привілеї, створюючи об'єктивні умови для обмеження прав та законних інтересів інших громадян за певні грошові кошти, так званий хабар. Таким чином, хабароодержувач порушує чинне законодавство та підриває всі гарантії реалізації конституційних прав, які надаються громадян згідно до Конституції України.

Ще однією із законодавчих баз України є закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року [3]. Даний закон встановлює принципи системи попередження корупції в Україні, правила застосування антикорупційних механізмів, встановлює основоположні принципи ліквідації наслідків корупційних правопорушень та ін.

Крім того, Кримінальний кодекс України [1] від 5 квітня 2001 року встановлює кримінальну відповідальність за корупційні правопорушення. У свою чергу, кодекс України Про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 [2] встановлює адміністративну відповідальність за корупційні правопорушення.

Основними ключовими регулюючими або правозастосовними органами щодо хабарництва є:

1. Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК);
2. Національне антикорупційне бюро України (НАБУ);
3. Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП);
4. Державне бюро розслідувань (ДБР);
5. Агентство з повернення активів та управління ними (АРМА);
6. Вищий антикорупційний суд (ВАС).

Згідно з українським законодавством, за корупційні правопорушення особи можуть бути притягнуті до кримінальної, адміністративної, дисциплінарної та цивільно-правової відповідальності.

Крім того, відомості про осіб, засуджених за корупцію та корупційні правопорушення, вносяться до Єдиного державного реєстру осіб, відповідальних за вчинення корупційних або корупційних правопорушень, який веде Національне агентство з попередження корупції.

Таким чином, ми розглянули що таке хабарництво. Щодо дана проблема потребує більшої боротьби у суспільстві і вимагає неабиякої посиленої уваги з боку законодавців, так і працівників правоохоронних органів. Адже є шпарини в законодавстві України, які дозволяють посадовим особам, за певну грошову суму (хабар), їх обійти і вчинити кримінальний злочин. Тому виникає необхідність контролювання та реформування антикорупційних органів та законодавства, щоб уникнути в подальшому таких великих проблем з хабарництвом.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кримінальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2001. № 25-26. ст. 131. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. додаток до № 51. ст.1122. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
3. Про запобігання корупції. Закон України Відомості Верховної Ради. 2014. № 49. ст. 2056. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

ЦИМБАЛЮК Н.Р., магістрантка
Науковий керівник – **НАСТІНА О.І.**, канд. юрид. наук
Білоцерківський національний аграрний університет
natasha.rostuslavivna.2017@gmail.com

ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО США. ПРАВОВА ПІДТРИМКА ЗЕМЛЕВЛАСНИКІВ

Стаття присвячена поняттю прав власності в земельному законодавстві США та його змісті, еволюції ринку землі в США та підтримці власників земель у реалізації своїх прав.

Ключові слова: земельне право, правове забезпечення, ринок землі, земельна реформа, права власності, сільське господарство.

Сполучені Штати Америки є про індустріальною країною. Це одна з провідних та військових держав світу. За своєю площею вона посідає третє місце у світі за площею та кількістю населення. В цій країні високо розвинене сільське господарство. Його продукція становить 1,4% ВВП. 44,3% площа всієї країни використовується у сільському господарстві. [6]

Земельне законодавство в США має свій чітко виражений національний характер управління, користування та захисту територій.[1]

Головним виконавчим органом влади США в галузі землекористування є Федеральне Бюро Землеустрою (Bureau of Land Management, BLM). У його веденні знаходяться функції по здачі в оренду землі, продажу, реєстрації договорів а також ведення обліку.[1]

Правові відносини у сфері землекористування визначені нормативом «Про федеральне землекористування» 1976, який був прийнятий на засіданні Конгресу та введений в дію Сенатом США.

В 1978 році вийшов Закон США «Про розкриття інформації щодо іноземних інвестицій у сільське господарство» (Law "On Disclosure of Information on Foreign Investments in Agriculture")

В 1996 році – Федеральний Закон США «Про вдосконалення реформи сільського господарства» (Federal Law "On Improving Agricultural Reform"). За цим законом фермерам надавалося більше гарантованих федеральних позик.

На сучасно земельному ринку США за покупку або продаж відповідає брокер — компетентна у таких питаннях людина, яка добре знає ринок і має доступ до інформації, яка закрита для землевласників.[2]

Основним типом продажу землі в США являються аукціони, на яких покупці, продавці, а також прокери проводять торги на землю та визначають її ціну. Продаж та купівля також можуть здійснюватись за допомогою неформального договору. Це являється ефективним та прозорим механізмом ціноутворення.[3]

Сша являється країною, в якій немає обмежень на ціну та площу земельної ділянки, яка купується, продається, або орендується. Ринок сільськогосподарських земель за закони країни є ліберальними. Саме це і робить США привабливою країною для сільськогосподарських інвестицій. [3]

Визначення права на власність в США носить абсолютний характер. Порушення кордонів чужого володіння без дозволу карається адміністративною відповідальністю та накладенням штрафу. Власник має можливість отримувати природні ресурси та інший прибуток без отримання інших дозвільних документів. Єдиним винятком з цього є порушення екологічних норм при землекористуванні.

Останні декілька років ринок землі США є відкритим для іноземних інвестицій. Тому для того щоб придбати земельну ділянку, іноземцям не потрібен дозвіл державного органу влади. Для них єдиною вимогою є обов'язок повідомляти Ministry of Agriculture (Міністерство сільського господарства) щодо здійснення передачі прав власності на землю.[2]

Кожна країна Північної Америки має свою довгу історію формування права власності на сільськогосподарські землі.

Земельну реформу в США було проведено у ХІХ ст. За цей довгий період формування та розвитку, ринок США зазнав багато трансформацій і змін. Сьогодні ж ринок США є відкритим та лібералізованим.

Земельна реформа в США стартувала в досить складних для держави умовах: в країні тільки закінчилася громадянська війна між північними і південними штатами, інфраструктура була повністю знищена, а серед населення спостерігалось сильне соціальне і політичне напруження. Це відбувалось тому, що його основною метою було подолання расових суперечок, та забезпечення рівних прав на володіння землею користування нею для всіх громадян США.

Права на власність сільськогосподарською землею були передані громадянам у 1862 році в рамках of the first Law "On the farm" (першого Закону «Про ферму»).[5] Відповідно до цього закону громадянам надавалося право власності на землю безкоштовно або за малу плату. [4]

Метою реформи було:

а) Перерозподіл прав власності на сільськогосподарські землі, а також надання прав власності чорношкірному населенню країни;

б) Забезпечення рівних прав власності на землю та на користування нею для всіх громадян США;

в) Подолання расових суперечок та покращення рівня життя чорношкірного населення.

Передумовами цієї реформи слали:

а) Расова проблема та дискримінація в країні;

б) Політична напруженість у суспільстві;

в) Економічна криза та зруйнована після війни інфраструктура.

За близько 150 років історії розвитку ринку землі в США, були встановлені різні правила та обмеження на володіння сільськогосподарською землею. Проте, після Другої Світової Війни – право власності на землю можна було отримати, але лише через право спадкування. Але, на сьогоднішній день, ринок землі в США є досить ліберальним та майже повністю відкритим, адже майже всі обмеження були зняті. [2]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Земельна реформа країн Північної Америки – досвід США. Agro Polit. com. URL:<https://agropolit.com/spetsproekty/257-zemelna-reforma-krayin-pivnichnoyi-ameriki--dosvid-ssha>
2. Формула земельного успіху: досвід США в реформуванні ринку землі. ЕХО Києва. URL:<https://echokieva.com/uk/formula-zemelno-uspixu-rozglyadaye-dosvid-ssha-v-reformuvanni-rinku-zemli/>
3. Земельний Кодекс США. 1976 р.
4. Закон США «Про ферму» 1862 р. URL:<https://avalon-law.ru/2014/07/30/1862-zakon-o-gomstedah/>
5. Омельченко О.А. Загальна історія держави і права. Том 2. URL:<https://law.wikireading.ru/47407>
6. Омельченко О.А. Загальна історія держави і права. Том 2. розділ 5. URL:https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pravo/omel/

УДК: 349.42

ЯРМОЛЕНКО О.В., магістрантка

Науковий керівник – **СОКИРИНСЬКА О.А.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

o.sokirinska@ukr.net

АГРАРНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ЯК ПІДСТАВИ НАСТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Анотація. У тезах доповіді висвітлено наслідки порушення норм аграрного права, в аспекті притягнення до кримінальної відповідальності. Аналіз кримінального законодавства, наукових джерел, статистичних матеріалів дає підстави стверджувати, що на сучасному етапі вирішення проблеми запобігання корисливим

злочинам, здійснюваним в аграрній сфері, потребує якісно нових підходів до розуміння всіх аспектів кримінальних правопорушень.

Ключові слова: аграрні правопорушення, кримінальна відповідальність, притягнення до відповідальності, підстави відповідальності, аграрне право.

Формування цілісної теорії галузевої юридичної науки ставить перед дослідниками безліч окремих завдань, одним із яких є розвиток вчення про систему відповідної галузі права. Останнє має велике значення для впорядкування наявного теоретичного матеріалу та зміцнення галузевої теорії права. На жаль, питання системи галузі аграрного права досі не ставали предметом самостійних монографічних досліджень. У той же час, практична діяльність та наукові пошуки ставлять перед наукою аграрного права багато питань теоретичного та прикладного характеру, вирішити які можливо шляхом теоретичної розробки питань системи аграрного права.

Дослідження інституту аграрно-правової відповідальності в сучасній науці має надзвичайно важливе значення, оскільки вивчення будь-якої галузі права є неповноцінним без визначення наслідків порушення правових норм, а також механізмів правового регулювання пов'язаних з цим правовідносин.

Аналіз кримінального законодавства, наукових джерел, статистичних матеріалів дає підстави стверджувати, що на сучасному етапі вирішення проблеми запобігання корисливим злочинам, учинюваним в аграрній сфері, потребує якісно нових підходів до розуміння всіх аспектів кримінальних правопорушень.

В юридичній літературі під кримінальною відповідальністю розуміються заходи примусового характеру, які передбачаються кримінальним законом в якості реакції держави на вчинення особою злочину. В підсумку, кримінальна відповідальність полягає в реалізації санкцій кримінально-правових норм.

На думку абсолютної більшості вчених, дослідників кримінального права, кримінальна відповідальність включає в себе наступні компоненти:

- а) осуд від імені держави особи, яка вчинила злочин, що виражається у винесенні щодо неї обвинувального вироку;
- б) призначення цій особі покарання;
- в) відбування покарання;
- г) наявність для особи, яка вчинила злочин, і засудженої особи певних обмежень, пов'язаних з судимістю.

Нормативною основою кримінальної відповідальності є кримінальне законодавство в кодифікованому вигляді – Кримінальний кодекс України, який було прийнято 5 квітня 2001 року, а також рішення судових органів, пов'язаних із застосуванням заходів кримінальної відповідальності.

КК України називає три завдання, які стоять перед ним. Це, по-перше, охорона об'єктів (інтересів), що захищаються кримінальним законом від злочинних посягань; по-друге, забезпечення миру і безпеки людства; по-третє, попередження злочинів. Для здійснення цих завдань кодекс встановлює основу і принципи кримінальної відповідальності; визначає, які небезпечні для особистості, суспільства або держави діяння визнаються злочинами; встановлює види покарань та інших заходів кримінально-правового характеру за скоєні злочини.

Вітчизняна наука і законодавство вважають фактичною підставою кримінальної відповідальності тільки усвідомлене суспільно небезпечне діяння (дія або бездіяльність), тобто злочин.

Отже, однією з умов стабілізації ситуації в сільському господарстві є комплекс нормативних правових актів, які ефективно регулюють відносини в цій сфері економіки. Чітке правове регулювання механізму відповідальності за порушення аграрного законодавства України – одна з умов залучення інвесторів, покупців, постачальників в АПК.

Специфіка відповідальності за порушення сільськогосподарського законодавства виражається, перш за все, в законодавчому закріпленні. Відповідальність регулюється нормами таких галузей права, як кримінальне, цивільне, адміністративне, земельне, трудове та ін. Норми відповідальності також закріплені в спеціальних актах сільськогосподарського права, які не входять ні в одну з основних галузей.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001. Офіційний вісник України офіційне видання від 08.06.2001. 2001 р. № 21. стор. 1. стаття 920. код акта 18825/2001.
2. Сюрвачик В.Г. Запобігання корисливим злочинам в аграрному секторі економіки України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. К., 2007.

УДК: 349.4

АНТОНЮК Б.О., магістрант
Науковий керівник – **БРОВКО Н.І.**, д-р юрид. наук
Білоцерківський національний аграрний університет
antoniukbohdan@gmail.com

ОЦІНКА ВПЛИВУ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ СТОЛИПІНСЬКОЇ АГРАРНОЇ РЕФОРМИ НА РОЗВИТОК АГРАРНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ

У роботі розглянуто основні нормативні документи аграрного права 1906-1911 років, а також їх вплив на розвиток земельних відносин за часів Столипінської аграрної реформи. Описано потенціал використання деяких механізмів реформи 1906-1911 років в сучасному аграрному праві України.

Ключові слова: Столипінська аграрна реформа, землевпорядні роботи, кооперації, громада.

Столипінська аграрна реформа здійснила революцію в сфері розвитку аграрного права на українських землях. Всього лише за декілька років її реалізації вона дозволила відійти від застарілого колективного громадського землеволодіння до капіталістичного способу виробництва. Важко переоцінити ті позитивні здобутки реформи, які були втрачені в період радянського минулого, проте можуть бути використані в Україні на сьогодні.

В даній роботі буде проаналізовано деякі аспекти того, як досягнення Столипінської аграрної реформи були впроваджені в економіку незалежної України та які з них є пріоритетними для розвитку вітчизняної конкурентоспроможності.

Метою даної роботи є оцінка впливу законодавчих актів Столипінської аграрної реформи на розвиток аграрного права в Україні.

Для початку, з метою належної оцінки впливу законодавчих актів 1906-1911 років, необхідно розглянути ту суспільно-економічну формацію, що існувала до моменту столипінської аграрної реформи. З відміною кріпацтва в 1861 році основним органом управління на селі був сільський схід. Даний орган мав надзвичайно широкі повноваження в фіскальній, казначейській, судовій, освітній та земельних сферах діяльності.

Після реформи 1861 року селянам надавалась змога отримати земельну ділянку в приватну власність. Проте на практиці реалізувати дану норму було дуже складно, адже селянин зобов'язаний був виплачувати на користь поміщика значні викупні платежі, а також узгоджувати порядок поводження з землями спільного користування.

Намагання громади вирішити питання рівноцінного наділу селян землею призвів до проблеми черезсмужжя, при якій якість обробітку ґрунту суттєво знизилась, мотивація до праці зникла, а обсяг наділів зменшувався по мірі росту населення в громаді.

Намагання держави вирішити проблему не призвели до суттєвих результатів. З кожним роком масштаб хвилювань серед селянства все збільшувався та почав переростати в масові бунти. Завдання щодо вирішення даного питання було покладено на П.А. Столипіна.

Основними законодавчими актами Столипінської аграрної реформи був указ від 9 листопада 1906 року «Про доповнення деяких постанов чинного закону, що стосуються

селянського землеволодіння та землекористування», Закон «Про зміну і доповнення деяких постанов про селянське землеволодіння» від 14 червня 1910 року та Закон «Про землеустрій» від 29 травня 1911 року. Окрім того, в рамках реформи були прийняті і інші нормативні акти, що пришвидшували процес реформування, зокрема Указ «Про скасування деяких обмежень у правах сільських обивателів та осіб інших колишніх податкових станів» від 5 жовтня 1906 року, Положення від 7 червня 1904 року «Про заклади дрібного кредитування» та багато інших.

Відповідно до даних нормативно-правових актів, кожному селянину надавалась реальна можливість вимагати від громади безкоштовного наділення його земельною ділянкою або, якщо це здійснити неможливо, відповідною грошовою компенсацією. Було встановлено обов'язок на проведення комплексу землемірних робіт, а також встановлено прозорі та вигідні умови співробітництва з Селянським поземельним банком в аспекті кредитування купівлі земельних ділянок, реманенту, застави землі, орендних відносин тощо.

Селяни отримали можливість вільно, без втрати жодних переваг, вийти зі складу громади, виокремити власну ділянку «до одного місця» чи на хутори, огородити її та проводити сівозміну чи випас худоби без узгодження з іншими членами громади. З 1 січня 1907 року було відмінено особистий податок, кругову поруку в оплаті громадських зборів та платежів.

Було також враховано інтереси домогосподарств, які бажали продати земельні наділи та переселитись до міст чи на Далеких Схід.

Результатом впроваджених заходів стало те, що з 1907 року аграрні хвилювання стають мирними та локальними, а до початку Першої світової війни практично повністю зникають.

Початок Лютневої революції вважають звершенням Столипінської аграрної реформи. Незважаючи на те, що реформування так і не було завершено, значний обсяг фактографічного матеріалу, зібраного істориками на сьогодні, дає змогу виділити ті основні позитивні та негативні риси Столипінської аграрної реформи.

Окрім інноваційних ідей, що зазначені вище, в рамках реформи вперше було встановлено форму документів на право володіння земельною ділянкою, описано алгоритм дій по їх одержанню, зберіганню та використанню в документообігу. Слід згадати, що в період Столипінської аграрної реформи селяни були звільнені від сплати всіх податків та зборів, що пов'язані з видачою зазначених документів.

Саме в рамках Столипінської аграрної реформи вперше було унормовано порядок поводження з лісами, пасовищами, місцями водопою та іншими землями, що перебували у спільній власності громади. З 1906 року детально описується право комунальної та приватної власності на зазначені землі.

Окрім започаткування обов'язкових робіт із землевпорядкування, в період між 1906 та 1911 роком було розроблено значний обсяг нормативного інформаційного матеріалу, що регулював діяльність землемірів. Кадастрова справа стала професійною та могла бути реалізованою в приватному порядку.

В період Столипінської аграрної реформи неймовірно широко розпочали свою діяльність різноманітні фінансові та консультативні установи. Окрім Селянського поземельного банку, селяни могли скористатись фінансовою чи матеріальною допомогою сільськогосподарських приватних кооперацій. Було сформовано установи, які окрім фінансової надавали інформаційну підтримку в аспекті впровадження сучасних агрокультур, налагодження сівозміни та заходів з росту врожайності.

Доба радянського минулого в історії України доволі суттєво призупинила темп реформ вітчизняного аграрного сектору. Незважаючи на те, що наразі ми користуємось багатьма досягненнями Столипінської аграрної реформи в покращеному вигляді (з використанням сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій), багато її результатів є лише справою майбутнього. Все ще залишається нереалізованим потенціал приватної власності на земельні ділянки, повністю відсутній інститут банківських аграрних відносин, а споживча кооперація та консультативні органи перебувають в зародковому стані. Реалізація цих досягнень є справою найближчого часу, проте досвід Столипінської аграрної реформи промовисто свідчить про їх високий потенціал та можливості.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Батурицкий Д.А. Аграрная политика царского правительства и Крестьянский поземельный банк. М.: «Новая деревня», 1925
2. Власюк І. Економічні наслідки Столипінської аграрної реформи на Правобережній Україні (1906–1914 рр.). Український селянин, вип. 10. 2006 р.
3. Герасимчук О. Причини та законодавча база Столипінської аграрної реформи. Вісник ЧНПУ. Вип. 87. № 8 / ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка. Чернівці: ЧНПУ, 2011. 284 с. (Серія: Історичні науки)
4. Ігнатова Л.Р. Особливості Столипінської аграрної реформи в Україні у дослідженнях останнього десятиліття. Сторінки історії: збірник наукових праць. Випуск 43. URL:http://history-pages.kpi.ua/wp-content/uploads/2017/02/43_5_Ignatova.pdf
5. Теоретико-правові проблеми регулювання ринкових відносин у сфері аграрного виробництва: монографія / І.Ю. Сальман та ін.; за заг. ред. І.Ю. Сальмана. Біла Церква, 2017. URL:https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/faculteti/monograf_kaf_civil_pravo.pdf
6. Полное собрание законов Российской Империи. Собрание Третье. Том XXVI. Отделение 2. 1906 г. URL:<https://runivers.ru/lib/book3139/10029/>

UDC: 349.42:338.439.02

GARNAGA P. Ye., master`s degree student

Supervisor – **BORSHCHOVETSKA V.D.**, candidate of pedagogic sciences

Bila Tserkva National Agrarian University

pavel.garnaga@gmail.com

ISSUES OF IMPROVEMENT OF AGRICULTURAL LEGISLATION IN THE FIELD OF STATE SUPPORT OF ORGANIC PRODUCTION.

The problem of support of organic production in Ukraine, the issue of improving the agricultural legislation of Ukraine on the basis of legislation and practice of European countries are highlighted.

Key words: organic production, state support, subsidies, agriculture.

Ukraine is an agricultural country and has the potential to produce organic agricultural products. In particular, as of 2018, the number of operators of organic production was 597, and the total area of agricultural land with organic status and transition status was about 309 thousand hectares, which is only 0.7% of the total area of agricultural land in Ukraine [1].

However, due to the uncoordinated agricultural policy of the state, organic production today has not been able to become a priority of Ukraine's agricultural policy. Many countries around the world have action plans for the introduction and expansion of organic production, and most EU member states develop and support national programs for the development of organic production in agriculture. Given that Ukraine has chosen a pro-European course of development, it is advisable to create its own "State program for the development of organic production."

Currently, the main legislative act regulating the organic market in Ukraine is the Law of Ukraine "On Basic Principles and Requirements for Organic Production, Circulation and Labeling of Organic Products", which came into force on August 2, 2019. The main disadvantage of this normative act is that Article 8 of this law provides only a hypothetical possibility for producers of organic products to receive state support, and not a guarantee of its provision [4]. The current situation requires significant improvement of agricultural legislation in this area as well as the development of a clear mechanism for providing state support.

It is worth starting with the study of the Treaty of Rome in 1957, as a source which defines the main objectives of the Common Agricultural Policy of the EU, including: increasing the productivity of the agricultural sector by promoting technical progress, providing the rational growth of agricultural output and optimal use of factors of production, ensuring an acceptable level for those who works in agriculture and is focused on increasing their income; stabilization of agri-food markets, protection of products and consumers from the influence of external factors.

In the EU, for example, most organic farms are supported by agri-environmental measures aimed at preserving the environment, biodiversity, producing high quality food and stimulating regional production.

At the level of the European Union, the provision of state support for agricultural development is determined by EU Council Regulation №1698 / 2005 of 20 September 2005 on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development [7]. This act provides such types of state support as: providing assistance to young farmers related to early retirement; support for the modernization of agricultural land; support for farmers involved in quality food production schemes; aid to improve the environment and the countryside.

Switzerland has made great strides in this area, where organic farming is supported by a mark-up of organic products on the market and state support in the form of direct payments per hectare, divided into total payments and environmental payments, which partially or fully cover environmental costs. reimbursement and for organic agriculture. However, in Switzerland, only those farms that have completely switched to organic production receive support [2].

In all member states of the Union, state payments are made both for the transition to organic agriculture and for organic farming. Direct payments are available to all farmers who meet the basic requirements directed for safeguard of the environment, including animals (cross compliance system under the single payment scheme (SPS). Organic farmers can apply for additional subsidies, which are usually paid during voluntary agroecological measures [3, pp. 14].

In conclusion, the world market for organic products is growing rapidly due to state subsidies, market infrastructure and well-established import processes, so the success of Western countries in shaping state policy to stimulate organic rural production can serve as an example for Ukraine's mechanism of state support and stimulation of organic production (subsidies based on direct and indirect payments, changes in the system of taxation of trade in organic products), as one of the priorities of the agricultural sector of Ukraine.

LIST OF REFERENCES

1. Органічне виробництво в Україні. Інформаційно-аналітичний портал АПК України. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/organichne-virobnictvo/organichne-virobnictvo-v-ukrayini>
2. Swiss-Ukrainian project «Organic Market Development in Ukraine». URL: <https://www.fibl.org/en.html>
3. Урбан І. Можливості державної підтримки для розвитку органічного сільського господарства: досвід інших країн. 2013. 122с.
4. Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19#Text>
5. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення стратегії розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/806-2013-%D1%80#Text>
6. Проект концепції держпрограми розвитку органічного виробництва в Україні Федерації органічного руху України за дорученням Міністерства аграрної політики від 05 травня 2008 року №169/2. URL: <http://organic.com.ua/konczepczyia-derzhprogrami-rozvitku-organichnogo-virobnictva/>
7. Council Regulation (EC) No 1698 / 2005 of 20 September 2005. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32005R1698>

УДК 347.235

BILOUS R.S., masters degree student

Supervisor – **BORSHCHOVETSKA V.D.**, candidate of pedagogic sciences

Bila Tserkva National Agrarian University

romabilous2016@gmail.com

LIABILITY FOR VIOLATION OF LAND LEGISLATION

Annotation. This article considers the issue of criminal, administrative and civil liability for violation of land legislation.

Key words: land violation, administrative liability, civil liability, criminal liability

The main text. According to Art. 211 of the Land Code to violations of land legislation include:

- concluding agreements in violation of land legislation;

- unauthorized occupation of land plots;
- damage to agricultural lands and other lands, their pollution and littering;
- placement, design, construction, commissioning of facilities that adversely affect the condition of land;
- non-compliance with the requirements for the use of land for its intended purpose;
- violation of the terms of return of temporarily occupied lands or non-fulfillment of obligations to bring them into a condition suitable for their intended use;
- destruction of boundary markers;
- hiding from accounting and registration and distortion of data on the state of land, size and number of land plots;
- non-reclamation of disturbed lands;
- destruction or damage of anti-erosion and hydraulic structures, protective plantings;
- non-compliance with the conditions of removal, preservation and application of the fertile soil layer;
- violation of the terms of consideration of applications for land allocation;
- violation of the deadline for issuing a state act on the right of ownership of land.
- evasion of state registration of land plots and submission of unreliable information about them;
- deviations from duly approved land management projects; [1]

These types of offenses do not directly provide grounds for prosecution. They only refer to the norms of civil, administrative and criminal law, which in turn provide for specific types of sanctions for offenses.

Civil liability (property). Property liability for violation of land legislation is understood as adverse consequences of a property nature, which are expressed in monetary terms. [2] Property damage caused by illegal decisions, actions or omissions to personal non-property rights of a natural or legal person, as well as damage caused to the property of a natural or legal person, shall be reimbursed in full by the person who caused it. [3] Thus, in case of pollution or clogging of land resources to determine the amount of such damage is used "Methodology for determining the amount of damage caused by pollution and clogging of land resources due to violations of environmental legislation" from 04.04.2007. It establishes the procedure for determining the amount of compensation for damage due to pollution and littering of lands.

Administrative responsibility. Most of the offenses of land offenses and the procedure for bringing to administrative responsibility for their commission is established by the Code of Administrative Offenses. In particular, the Code of Administrative Offenses provides for the following grounds for bringing to administrative responsibility:

- damage and pollution of agricultural and other lands (Article 52);
- violation of the rules of land use, including the use of land not for its intended purpose (Article 53);
- unauthorized occupation of land (Article 53-1);
- distortion or concealment of data of the state land cadastre (Articles 53-2);
- removal and transfer of soil cover of land plots without special permission (Articles 53-3);
- illegal possession of land (surface layer) of land (Articles 53-4);
- violation of the term of approval (refusal of approval) of land management documentation (Articles 53-5);
- violation of the legislation on the State Land Cadastre (Articles 53-6);
- violation of land management rules (Article 55);
- destruction of boundary markers (Article 56) and some others. [4].

Criminal liability for violation of land legislation is provided by Section VIII of the Criminal Code, namely:

- Article 238. Concealment or distortion of information about the ecological condition or morbidity of the population
- Article 239. Pollution or damage to lands

- Article 239-1. Illegal possession of land (surface layer) of land
- Article 240. Violation of the rules of protection or use of subsoil
- Article 253. Design or operation of buildings without environmental protection systems
- Article 254. Uneconomic use of land [5].

LIST OF REFERENCES

1. Land Code of Ukraine: Law of Ukraine from 03.07.2020 № 1315-VII. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
2. Korneev Y.V. Land law. 2nd type. rework. and ext. Teaching. way. Kyiv: Center for Educational Literature, 2011. 109 p.
3. Civil Code of Ukraine: Law of Ukraine from 16.10.2020 № 435-IV. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
4. Litoshenko O. Peculiarities of administrative liability for violation of land legislation. Journal of Enterprise, Economy and Law. Kyiv, 2018. 64 p.
5. Criminal Code of Ukraine: Law of Ukraine from 14.11.2020 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

УДК 349.6.086

BILOUS O. S., master's degree student

Supervisor – **BORSHCHEVETSKA V.D.**, candidate of pedagogic sciences

Bila Tserkva National Agrarian University

sashabilous2016@gmail.com

LEGAL LIABILITY FOR VIOLATIONS OF ENVIRONMENTAL LEGISLATION

Resume. The article considers the types of legal liability for environmental offenses, as well as the cases for which it occurs.

Key words: Administrative responsibility, criminal responsibility, disciplinary responsibility.

Responsibility in the field of ecology is a special state of public ecological legal relations, in which legal means ensure the fulfillment by responsible persons of special obligatory requirements of the legislation in the field of use of natural resources, protection of NPS, ensuring ecological safety. This type of liability is established for environmental offenses. An environmental offense is a guilty, illegal, economically dangerous act that encroaches on the established procedure for the use of natural resources, protection of NPS and violates environmental and related other human rights and economic security requirements.

Disciplinary liability: One of the types of legal liability in the field of ecology is disciplinary liability. Disciplinary liability for environmental offenses is a type of legal liability applied to perpetrators of illegal actions that violate environmental requirements in the process of failure to perform functional duties and other requirements of labor discipline related to the use of natural resources, protection of NPS, environmental protection. security. The basis of liability is disciplinary concessions in the field of ecology (in the field of natural resources, in the field of NPS protection, in the field of environmental safety).

Conditions for disciplinary liability: illegality; the presence of guilt of the subject; professional legal personality in the field of ecology; non-fulfillment or improper fulfillment of environmental requirements, which are a range of official and professional responsibilities. Types of disciplinary sanctions: reprimand; dismissal from office;

Administrative responsibility. Administrative liability is provided by the Code of Administrative Offenses of Ukraine. Administrative liability is a type of public relations in which measures of administrative influence (punishment) are applied for guilty and illegal actions that violate the established procedure for the use of natural resources, protection of NPS, ensuring environmental safety and environmental rights of citizens. Violations of environmental law for which administrative liability arises are: violation of the requirements of general nature management; exceeding the limits and standards for the use of natural resources; unauthorized

special use of nature; damage and pollution of agricultural lands; violation of land use rules; concealment and distortion of land cadastre data; untimely return of temporarily occupied lands or their non-transfer to a condition suitable for their intended use; unauthorized deviation from on-farm land management projects; violation of the rules and requirements for geological study of subsoil; damage to water management facilities and devices; operation of water intake facilities not equipped with fish protection equipment on water bodies; Types of administrative - legal penalties: fine; seizure of objects of the offense; deprivation of the right to engage in special activities; confiscation of offenses; Restriction, suspension, cessation of operation or operation of facilities.

Criminal liability Criminal liability for environmental crimes is a state of development of public relations in which the means of criminal punishment of persons guilty of environmental offenses with a high level of environmental risk and environmental safety for NPS, natural resources, human life and health are implemented. Types of criminal acts in the field of ecology in accordance with the Criminal Code of Ukraine: unauthorized occupation of land, illegal logging, illegal extraction of minerals, illegal hunting, illegal employment in fish, animal and other water extractive industries, cruel treatment of animals. Punishment for environmental crimes: corrective work, criminal fine, imprisonment, confiscation of illegally obtained weapons of crime, deprivation of the right to hold relevant positions.

In conclusion, it should be noted that legal liability in the environmental field is one of the types of general legal liability. Its distinctive feature is that it is used for committing an environmental offense, ie for acts that violate the legal norms of environmental legislation. Legal liability for environmental offenses should be considered as the responsibility of the perpetrators to be punished in the form of deprivation of personal, organizational or property character. Negative consequences applied to offenders should be provided for in the sanctions of the relevant legal norms. Legal responsibility in the environmental sphere is one of the forms of state coercion, and therefore is used by state institutions (judicial bodies, central or local executive bodies, local governments) in the appropriate procedural form of criminal procedure, administrative procedure, civil procedure, environmental procedure .

LIST OF REFERENCES

1. Чичкан Д. Адміністративний Кодекс України. Вид. Основи. 2017. 400 р.
2. Кримінальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/2341-14#Text>
3. URL:<https://osvita.ua/vnz/reports/law/9997/>
4. URL:http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/10315/1/Getman_14-18.pdf

UDC:349.4(71)

TSYMBALIUK N.R., masters degree student

Supervisor – **BORSHCHEVETSKA V.D.**, candidate of pedagogic sciences

Bila Tserkva National Agrarian University

natasha.rostuslavivna.2017@gmail.com

US LAND LAW. LEGAL SUPPORT FOR LANDOWNERS

The article is devoted to the concept of property rights in US land law and its content, the evolution of the land market in the US and support for landowners in exercising their rights.

Keywords: land law, legal support, land market, land reform, property rights, agriculture.

The United States is a post-industrial country, the world's leading economic and military power, ranking third in the world in area and population. The country has highly profitable agriculture, whose products account for 1.4% of GDP. Slightly less than half of the country's area (44.3%) is used in agriculture (16.6% of the total land fund is arable land). 18.6% of the country's population lives in rural areas.[6]

Land law in the United States has a clear national character of management, use and protection of territories.[1]

The main executive authority of the United States in the field of land use is the Federal Bureau of Land Management (BLM). He is in charge of land lease, sale, registration of contracts and accounting.[1]

Legal relations in the field of land use are defined by the standard "On Federal Land Use" 1976, which was adopted by Congress and enacted by the US Senate.

1978 - Law «on Disclosure of Foreign Investment in Agriculture».

1996 - Federal Law "On Improving Agricultural Reform", which provided farmers with more guaranteed federal loans.

In today's US land market, a broker is responsible for buying or selling - a person competent in such matters, who knows the market well and has access to information that is closed to landowners.[2]

The main type of land sale is auctions, where buyers, sellers and brokers bid and determine the price in real time, or through an informal sales contract. This is a transparent and efficient pricing mechanism.[3]

In the United States, there are no restrictions on the price and area of land that can be purchased, sold or leased. The agricultural land market and the laws governing this market are liberal, making the United States an attractive country for agricultural investment.[3]

The definition of property rights in the United States is absolute. Violation of the boundaries of another's property without permission is punishable by administrative liability and a fine. The owner has the opportunity to receive natural resources and other income without obtaining other permits. The only exception to this is the violation of environmental regulations in land use.

The US land market has now been open to foreign investment for many years. Foreigners do not need a permit from a state authority to purchase a plot of land. The only requirement for them is the obligation to notify the Ministry of Agriculture of the transfer of land ownership.[2]

North American countries have a long history of ownership of agricultural land. In the United States, land reform was carried out in the nineteenth century. During such a long period of formation and development, the US market has undergone many transformations and changes. Today, the US market is open and liberalized.

Land reform in the United States began in a rather difficult situation for the state: the country has just ended the civil war between the northern and southern states, infrastructure was completely destroyed, and there was a strong social and political tension among the population. This was because its main purpose was to overcome racial disputes, as well as to ensure equal land tenure and land use rights for all US citizens.

Ownership of agricultural land was transferred to citizens in 1862 under the first Farm Act.[5] Under this law, the applicants were granted ownership of the land for a small fee or free of charge.[4]

The purpose of the reform is:

1) Redistribution of land ownership rights and granting property rights to the country's black population;

2) Ensuring equal land tenure and land use rights for all US citizens;

3) Overcoming racial disputes and improving the living standards of the black population.

The preconditions for the reform are: the acute racial problem and discrimination in the country, political tensions in society, as well as the economic crisis and the destroyed infrastructure after the civil war.

Over the 150-year history of the US market, various rules and restrictions have been imposed on agricultural land ownership. After the Second World War, land ownership could be acquired only through the right of inheritance. However, today the market is liberal and open, almost all restrictions have been lifted.[2]

LIST OF REFERENCES

1. Земельна реформа країн Північної Америки – досвід США. Інформаційно-аналітичний портал Agro Polit. com. URL:<https://agropolit.com/spetsproekty/257-zemelna-reforma-krayin-pivnichnoyi-ameriki--dosvid-ssha>

2. Формула земельного успіху: досвід США в реформуванні ринку землі. Інформаційно-аналітичний портал ЕХО Кієва. URL: <https://echokieva.com/uk/formula-zemelnogo-uspixu-rozglyadaye-dosvid-ssha-v-reformuvanni-rinku-zemli/>
3. Земельний Кодекс США. 1976 р.
4. Закон США «Про ферму». 1862 р.
5. Загальна історія держави і права. Омельченко О.А. Том 2. URL: <https://law.wikireading.ru/47407>
6. Загальна історія держави і права. Омельченко О.А. Том 2. розділ 5. URL: https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pravo/omel/

UDC: 343.352(477)

TKACHENKO T. D., masters degree student

Supervisor – **BORSHCHEVETSKA V.D.**, candidate of pedagogic sciences

Bila Tserkva National Agrarian University

Tatianatkachenko15@gmail.com

GLOBAL BRIBERY OFFENSES GUIDE IN UKRAINE

Abstract. This article discusses the concept of bribery, the legislative framework that regulates it, the persons who are responsible and the main problems of bribery in Ukraine.

Key words: bribery, corruption, criminal liability, legislative framework, regulatory or law enforcement agencies regarding bribery.

Bribery is considered as a generic concept that covers two interrelated elements of the crime: 1) receiving a bribe and 2) giving a bribe. Since these acts are mandatory elements of bribery, they determine the features of its criminal mechanism. For the composition of a crime, it does not matter whether the bribe was received before or after the official performed (or failed to perform) certain actions in the service. The act is considered completed after receiving the object of the bribe. However, to prove guilt, it is necessary to investigate the circumstances related to the actions (or omissions) of an official [1].

The legal framework governing bribery in Ukraine is Ukrainian legislation. It is complex and intricate, since anti-corruption rules are spread across several statutes. The Law of Ukraine on Prevention of Corruption dated October 14, 2014 (Anti-Corruption Law) sets out principles of the corruption prevention system in Ukraine, rules on the application of anti-corruption mechanisms, and establishes fundamental principles on elimination of consequences of corruption offences etc. [1].

The Criminal Code of Ukraine dated April 5, 2001 (Criminal Code) establishes criminal liability for corruption offences. In turn, the Code of Administrative Offences of Ukraine dated December 7, 1984 (Code of Administrative Offences) sets forth administrative liability for corruption-related offences.

Ukrainian legislation differentiates between corruption offences and corruption-related offences. The Criminal Code imposes criminal liability for the following forms of corruption offences associated with unlawful benefit:

- offering, promising, soliciting or requesting of unlawful benefits in one's own interests or in the interests of a third person;
- providing, accepting an offer, providing, promising or receiving of unlawful benefits;
- abuse of powers for obtaining unlawful benefits;
- submission of e-declarations with unreliable information on public servants' assets; and
- provoking a person to offer, promise or provide an unlawful benefit or accept an offer, promise or benefit itself, aiming to extort this person later.

In addition, persons could be found administratively liable for the following corruption-related offences: violation of restrictions on occupying two or more conflict positions; violation of restrictions on obtaining of gifts; violation of the rules on submission of e-declarations for public servants' assets; violation of the requirements for prevention or settlement of the conflict of interests; illegal use of information that became known in connection with the performance of official powers; and failure to take anti-corruption measures if a corruption offence has been revealed.

In general, Ukrainian anti-corruption legal framework does not provide instruments with extraterritorial reach. However, there are some grounds for extraterritorial application [1].

Ukrainian citizens and stateless persons permanently residing in Ukraine are liable under the Criminal Code for committing corruption offences abroad. Foreigners and stateless persons that do not permanently reside in Ukraine could be prosecuted in Ukraine pursuant to the Criminal Code under any of the following conditions: (i) such persons committed corruption offences abroad in complicity with public officials who are Ukrainian nationals; (ii) such persons offered, promised or provided unlawful benefits to public officials who are Ukrainian nationals or (iii) they accepted an offer or promise of unlawful benefits, or received such benefits from public officials who are Ukrainian nationals [2].

Foreign companies could be found liable for corruption offences committed in Ukraine.

In general, Ukrainian legislation provides an extensive list of persons who could be held liable for corruption and corruption-related offences. These are usually civil servants, individuals, legal entities, etc.

There are the following groups of people who can be held accountable:

- persons authorized to perform state functions or local government functions, namely, public officials, local government officials, military officials, officials of law-enforcement agencies;

- persons that for the purposes of the Anti-Corruption Law are conferred the same status as persons authorized to perform state functions, namely, officers of state entities, individuals rendering public services (e.g. auditors, notaries, experts, arbitrators etc.), representatives of public associations, scientific institutions and educational institutions;

- persons permanently or temporarily holding positions related to organizational, executive, or administrative and commercial duties, or persons specifically authorized to perform such duties in any private companies under the law etc.;

- candidates for elective positions;

- private individuals providing, offering or promising unlawful benefits;

- and legal entities may be liable for corruption offences under the following conditions: (i) the company's authorized representative commits a corruption offence on behalf and/or in the interests of such a company; or (ii) the authorized person failed to take anti-corruption measures that led to the commission of a corruption offence.

The key regulatory or enforcement bodies with regard to bribery are:

1. The National Agency on Corruption Prevention (NACP) is a central executive authority with a special status. Its main objective is to develop and implement anti-corruption policy. The main functions of NACP include, inter alia, implementation of the Ukrainian anti-corruption strategy and evaluation of its performance, monitoring the effectiveness of corruption prevention measures, and corruption counteraction.

2. The National Anti-Corruption Bureau of Ukraine (NABU) is a state law-enforcement agency that prevents, terminates, investigates and reveals corruption offences falling under its competence. Detectives of the NABU directly conduct pre-trial investigations of allegations regarding corruption offences.

3. The Specialized Anti-Corruption Prosecutor's Office (SAP) is an independent structural unit of the Prosecutor General's Office of Ukraine that is primarily responsible for (i) the supervision of NABU in the course of pre-trial investigation, and (ii) representation of the state prosecution in respective court proceedings.

4. The State Bureau of Investigations (SBIs) is a central executive authority aimed at preventing, terminating, revealing and investigating corruption offences placed under its jurisdiction, including crimes committed by officials of the NABU and the SAP.

5. The Asset Recovery and Management Agency (ARMA) is a special governmental body aimed at identification and tracing of property that may be seized in criminal proceedings, inter alia, for corruption offences.

6. The Higher Anti-Corruption Court (HACC) is a permanent higher specialized court acting as a court of first and appeal instance. The jurisdiction of the HACC extends to corruption offences only. The anticipated launch date of the HACC is September 5, 2019.

Under Ukrainian legislation, persons may face criminal, administrative, disciplinary and civil liability for corruption wrongdoing. The disciplinary liability applies to offenders who were not brought to criminal liability.

Criminal and administrative liability of individuals envisages imposition of one or several penalties such as a fine; confiscation; community service; corrective labor; arrest; restriction of liberty; imprisonment; and restrictions on occupying certain positions or performing certain activities.

Legal entities convicted of corruption offences may face a fine, which shall be calculated as double the amount of the unlawful benefit received by the legal entity, or liquidation. Both penalties may be complemented with property confiscation.

Furthermore, information regarding persons convicted for corruption and corruption-related offences shall be entered into the Unified State Registry of Persons Liable for Committing Corruption or Corruption-Related Offences, maintained by the National Agency on Corruption Prevention.

In conclusion, the notion of *corpus delicti*, which can be combined with the general notion of bribery in any form, presupposes its property nature. Current legislation defines the subject of a bribe as follows: material goods, services, benefits or other advantages, including acceptance or receipt of items (services) by purchasing them at a price (tariff) that is significantly lower than their actual (actual) value, and also obtaining loans or borrowings, purchase of securities, real estate or other property with the use of benefits or advantages not provided by applicable law. Services, benefits, advantages that have no material content (commendable characterization or appearance in the press, provision of prestigious work, etc.) cannot be recognized as the subject of a bribe. Obtaining such nature of services, benefits or advantages may be regarded as another (unselfish) interest in abuse of power or official position and, if there are grounds, qualify under the relevant part of Article 364 of the Criminal Code of Ukraine.

LIST OF REFERENCES

1. Kamlyk M.I., Gega P.T., Biletsky V.O. On the manifestations of organized crime in the industrial and managerial spheres of the economy. Fight against organized crime and corruption (theory and practice): Scient.-pract. magazine. K., 2000. № 1. 21 с.
2. Criminal Code of Ukraine: Official text. K. Yurinkom Inter, 2001.
3. The Constitution of Ukraine. K., 1996.
4. Lopashenko NA Economic crime: the concept, social danger, some problems and ways to solve them. Organized crime and corruption. Research, reviews, information. 2000. № 2.

УДК: 33: 631.1. 016

ГРИГОР Н.М., магістрантка

Науковий керівник – **ЛОМАКІНА І.Ю.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Наукова новизна полягає у використанні показників спрощеного обліку та прийнятті до уваги специфіки сільськогосподарського виробництва, адаптації під малі форми господарювання методики оцінки платоспроможності. Сучасні реалії розвитку аграрного сектору економіки в умовах поглиблення міжнародної економічної інтеграції свідчать про пріоритетність вирішення проблем, пов'язаних зі сталим розвитком підприємницьких структур агробізнесу, серед яких належне місце посідають фермерські господарства.

Ключові слова: фермерське господарство, ефективність, функціонування, господарювання, оцінка, концептуальні підходи, державна підтримка.

Заснована на елементах діючої моделі функціонування фермерських господарств, законодавчій базі, міжнародному і вітчизняному досвіді. Вона включає систему показників, що характеризують економічну ефективність, фінансовий стан і платоспроможність, інструментарій для визначення ряду додаткових проміжних даних (вартість активів, оборотних коштів і ін.). Методика дозволяє розрахувати показники економічного ефекту від результатів господарської діяльності, необхідні при прийнятті управлінських рішень, оцінки

привабливості вкладення капіталу і аналізі досягнутого ефекту; зіставити отримані результати з аналогічними в інших формах господарювання та галузях; проводити комплексний аналіз, результати якого можуть використовувати фермери, їх контрагенти, держава, консультанти, інвестори і науковці.

Наукова новизна полягає у використанні показників спрощеного обліку та прийнятті до уваги специфіки сільськогосподарського виробництва, адаптації під малі форми господарювання методики оцінки платоспроможності. Запропоновано новий показник «точка відліку», що дозволяє уточнити значення показників ефективності шляхом виключення впливу спотворюючих оцінку макроекономічних факторів. Суть даного критерію в уточненні точки початку вимірювань показників ефективності, його застосування дозволяє порівнювати галузі з різною довжиною виробничого циклу, проводити зіставлення і аналіз динаміки зміни рентабельності та ін.

Розроблений відповідний механізм, що включає заходи, науково-практичні рекомендації та перспективну модель модернізації умов створення та ефективного функціонування фермерських господарств. Концептуальні підходи, викладені в економічній літературі, а також проведений комплексний аналіз дозволили виявити і систематизувати основні елементи механізму створення і ефективного функціонування фермерських господарств в республіці. Розроблено комплекс заходів, спрямованих на розвиток фермерства в країні, впровадження якого забезпечить зростання числа господарств і обсягу виробленої ними продукції дозволить збільшити конкурентоспроможність фермерських господарств в умовах ризикованого землеробства, призведе до виходу частини фермерів з «тіньового» ринку, підвищить ефективність механізму державної підтримки аграрної галузі, сприятиме збільшенню зайнятості та зростання доходів населення в сільській місцевості, посприє залученню інвестицій в сільське господарство, поліпшить забезпечення екологічної безпеки. Використання запропонованих рекомендацій не завжди вимагає додаткових бюджетних коштів, за деякими заходами за рахунок скорочення неефективних витрат і підвищення податкових надходжень в бюджет спостерігається збільшення держдоходів. Продукти харчування; послуги, заробітна плата, прибуток, збереження культурної спадщини; конкурентне середовище; податки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Стратегія розвитку аграрного сектору економіки України (проект) [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://minagro.gov.ua/node/7644>.
2. Мартин О. М. Формування ринків економічних ресурсів в Україні : дис... канд. екон. наук: 08.01.01 / О. М. Мартин ; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. – Л., 2006.
3. Про державні цільові програми : закон України від 18 березня 2004 р. № 1621–IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 25. – ст. 352.
4. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : закон України від 23 березня 2000 р. № 1602–III // Урядовий кур'єр. – 2000. – 26 квіт.
5. Білик Ю. Д. Державний захист вітчизняного сільськогосподарського товаровиробника та протекціоністська політика в Україні / Білик Юрій Дмитрович. – К. : Урожай. – 2000. – 192 с.

ЗМІСТ

Гарнага П. Є., Мельник В.О. Питання вдосконалення аграрного законодавства у сфері державної підтримки органічного виробництва.....	3
Баланенко В. І., Ковальчук І.В. Правове регулювання оподаткування суб'єктів агробізнесу в європейських країнах.....	4
Бобраніцький В. Д., Бровко Н.І. Кримінально-правова характеристика адміністративної відповідальності за порушення аграрного законодавства.....	6
Кільдяшева О. Ю., Єфремова І.І. Принципи європейського договірної права як джерело міжнародного комерційного права.....	8
Щенко В. М., Бровко Н.І. Способи оптимізації вирішення спорів щодо захисту прав на землю в Україні у позасудовому порядку.....	10
Косяк Я. Л., Сокиринська О.А. Штучне переривання вагітності за медичними показниками як вид евтаназійної практики в Україні.....	11
Крижешевський В.О., Нікітенко О.І. Правові засади смертної кари щодо забезпечення принципів верховенства права, законності.....	13
Лабунська Б.В., Пахомова А.О. Правові особливості визначення поняття «нерухоме майно».....	15
Онищенко Л. Ю., Пахомова А.О. Правове регулювання презумпції незгоди на вилучення анатомічних матеріалів людини в Україні.....	16
Перушко Н. М., Сімакова С.І. Окремі аспекти індивідуально-профілактичних заходів запобігання кримінальним правопорушенням, вчинених в АПК.....	18
Стадник В. Р., Бровко Н.І. До питання законодавчих гарантій права власності на землю в Україні.....	20
Цепа Д.О., Настіна О.І. Міжнародний досвід розвитку фермерських господарств на прикладі Європейського Союзу.....	21
Ткаченко Т. Д., Мельник О.Г. Правова природа хабарництва як базисної форми корупції в Україні.....	23
Цимбалюк Н. Р., Настіна О.І. Земельне право США. Правова підтримка землевласників.....	25
Ярмоленко О. С., Сокиринська О.А. Аграрні правопорушення як підстави настання кримінальної відповідальності.....	26
Антонюк Б.О., Бровко Н.І. Оцінка впливу законодавчих актів столипінської аграрної реформи на розвиток аграрного права в Україні.....	28
Гарнага П.Є., Борщовецька В.Д. Issues of improvement of agricultural legislation in the field of state support of organic production.....	30
Білоус Р.С., Борщовецька В.Д. Liability for violation of land legislation.....	31
Білоус О.С., Борщовецька В.Д. Legal liability for violations of environmental legislation.....	33
Цимбалюк Н.Р., Борщовецька В.Д. US land law. Legal support for landowners.....	34
Ткаченко Т.Д., Борщовецька В.Д. Global bribery offenses guide in Ukraine.....	36
Григор Н.М., Ломакіна І.Ю. Методика визначення економічної ефективності функціонування фермерських господарств.....	38